

YI BAJX CART YI BEN STZ'IBAL PAWL SCYETZ YI E' AJ CORINT

Xe'tzbilyol Pawl

¹ I ina'tz in Pawl tu kajwutz Sóstenes. Txa'ij chint tan Ryos tetz jun apostl tetz Jesucristo, na ya'stzun tajbil i' swetz. ² Na waj wal jun xtxolbil scyeru', yi e'u' cmon yi ate'u' tk'ab Ryos, yi najlche'u' le tnum Corint. Na yi e' cyeru' xansa'n che'tu' tk'ab Cristo Jesús. Na Ryos nchimoxon tzaju' tan cyoque'nu' tk'ab i', scyuch' cyakil yi e' yi ate' bene'n tzi'n wi munt yi na chitzan tan na'wse'n yi tetz bi', na i' Ajcaw ske'j, nin ite'n nin i' Ajcaw scye'j. ³ Tak' tzaj bin Kataj Ryos tu Jesucristo, yi banl tu yi tzatzin paz squibu', na i' Ajcaw ske'j.

Na tyo\x01n Pawl tan yi banl Ryos yi at squibaj

⁴ Ilenin na che' intyo\x01ju' tetz Kataj Ryos tan yi banl i' yi ak'ij scyeru' tan Cristo Jesús. ⁵ Ntyo\x01 tetz Kataj yi i' mmak'on wi'nin chibanlu', na ba'n na chixcye'u' tan txoli'n nin na el chitxumu' te yi xtxolbil yi na kocsaj. ⁶ Na tech cu'n tib yi nchitx'ixpuju' cyajtza'klu' yi nquibitu' yi xtxolbil te yi mbi eka'n tan Cristo. ⁷ Cha'stzun te at wi'nin banl Kataj squibu' te yi na chitzanu' tan \x0ch'iwe'n yi tulbil yi Ajcaw ske'j, yi Jesucristo. ⁸ Ej nin \x0chiquiwixku' ta'n sbne' opon tunintz, bantz quil jal quilu' yil tz'ul tzaj Kajcaw Jesucristo tan pujle'n xtisya'. ⁹ Na Ryos te'n e' moxon tzaju' tan cyok'bel

quibu' tu yi tetz Cy'ajl, yi Jesucristo, yi kajcawil scyuch'u'. Nin tz'elepon k'ab i' te yi suki'nt ta'n sketz.

Qui'c rmerilyi tx'akaji'n kaban tk'ab Cristo

¹⁰ I bin jalu', e'u' wajwutz na cu' inwutz scyeru' tan bi' Kajcaw Jesucristo tan chixome'nu' te yi xtxolbile'j: Qui na yub ko na jal wak' ib ñchixo'lu', nka kol jal jatxo'n ib ñchixo'lu'. Ma na chijutz'e' quibu' nin junit sban chitxumu'nu'. ¹¹ Na ja wit scyetz e' tu Cloé yi at oyintzi' ñchixo'lu'.

¹² Cha'stzun te na chintzan tan talche'n nin yi xtxolbile'j scyeru', na at e' ñchixo'lu' yi na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te Pawl." Nin at e' na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te Apolos." Nin at e' yi na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te Lu'." Ej nin at e' yi na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te Cristo."

¹³ ¿Poro ja ptzun cu' chijatxolu' yi cmon Cristo? Qui'c rmeril. Na qui'c rmeril yi nink kapië cu'n yi wankil Cristo skawutz. Na nk'e'tz in nchinquim swutz pasyon tetz chixelu'. Nin quinin xcon weri imbi' yi je'n a' ñchiwi'u'. ¹⁴ Nin ntyoë tetz Kataj yi qui'c nin jun scyeru' yi jak je' a' wa'n twi'. Ntina'tz e' yi je'nak a' wa'n ñchiwi' i'tz Crispo tu Gayo. ¹⁵ Poro cya'l nin jun yi nink tal yi jak je' a' twi' tan imbi'. ¹⁶ Ntin lo' yi e' najal Estéfanas, je' a' wa'n ñchiwi'. Poro tzinwutz wetz cya'l nin lo' junt yi jak je' a' wa'n twi'. ¹⁷ Na nk'e'tz chakij chint tan Cristo tan je'se'n a' ñchiwi' wunak, ma na chakij chint tan xtxole'n yi balaj stziblal.

Chin sensiy nin yi chusu'n yi nxcon tan Pawl

Ej nin yi woque'n tan xtxole'n scyeru', quinin xcon e'chk lmak yol wa'n tan jale'n weri ink'ej, ma

na ja xcon e'chk yol wa'n yi chin sensiy nin, bantz qui tele'n walor yi quimichil yi ban Cristo swutz pasyon.

¹⁸ Poro ñchiwutz yi e' yi sotzel chiwutz sbne', qui'c xac yi jun xtxolbila'tz yi mbitzuntz quime'n Cristo swutz pasyon. Ma skawutz ketz, yi ja wi't kaclax, ya'stzun yi xtxolbil kale na lajluchaxe't yi porer Ryos. ¹⁹ Na tz'iba'nt cyen:

"Tzinxite' cyajtza'kl yi e' yi chin tz'aknak cu'n e' tane'n.

Nin tzimpo'tze' chitxumu'n yi e' yi wi'nin cyajtza'kl tane'n."*

²⁰ Poro ¿na' at cyent jun yi chin tz'aknak cu'n? ¿Na' at cyent jun yi at tajtza'kl tan xtxumle'n e'chk takle'n? ¿Na' at cyent jun yi chin wi'tz yolol? Cya'l atit. Na swutz Kataj Ryos qui'c mu'ñ tal xac yi cyetz cyajtza'kl.

²¹ Na qui'c rmeril tan jale'n Ryos cyak'un wunak tan cyajtza'kl cuntu', na nk'e'ra'tz tajbil Ryos yi ya'tzk sban. Poro na che' colpij yi e' yi na k'uke' chic'u'l te yi balaj stziblal yi na katzan tan xtxole'n, yi jun balaj tziblala'tz yi qui'c xac ñchiwutz yi e' yi tz'aknak cu'n e' tane'n ñchiwutz. ²² Na yi e' judiy, quil cyocsaj jun takle'n jalen yil chajlij jun milawr scyetz. Nin yi e' aj Grecia, quil cyocsaj jun xtxolbil yi ko qui na icy' tcy'aj yi cyetz chitxumu'n. ²³ Ma yi o' ketz, yi na katxol i'tz yi quimnak Cristo swutz pasyon tetz kaxel. Poro yi na quibit yi e' judiy yi jun xtxolbila'tz, ntin na tak' chi'ch c'u'lal scyetz. Ej nin yi na quibit yi e' chitanumu', na cyal cyetz yi qui'c xac. ²⁴ Poro skawutz ketz, yi o' yi txa'ij cho't tan Ryos, i'tz tan yi quimich yi mban Cristo

---

* ^{1:19} Is 29.14.

yi na lajluchaxe't yi porer tu yi tajtza'kl Ryos. Nin qui'c na ban yi ko o' judiy, nka o' awer nak. Ntin na taj yil kocsaj cunin yi ja quim Cristo tetz kaxel. ²⁵ Na yi tajtza'kl Ryos mas tz'aknak cu'n swutz yi cyajtza'kl alchok jilwutz wunak. Nin yi porer i', i'tz mas cham swutz yi cyetz chichamil.

I'tz yi sloj wunak yi na cyocsaj yi yol Ryos

²⁶ Ncha'tz wajwutz, cho'ku'tan xtxumle'n yi mbi jilwutz wunakil e'u'. Na qui'c mas chixone'nu' yi tz'aknak cu'n cyajtza'klu' tane'n ñchiwutz wunak. Nin qui'c mas chixone'nu' yi at chik'eju' ñchiwutz. Nin qui'c mas lmak wunak ñchixo'l'. ²⁷ Na Ryos na txa'on yi e' sloj wunak tan telse'n chitx'ix yi e' yi na cyocsaj quib nim tu cyajtza'kl. Nin Ryos na txa'on yi e' tal sloj wunak bantz tele'n chitx'ix yi e' yi at chik'ej. ²⁸ Nin Ryos na txa'on yi e' yi qui tunin k'usij e', nin yi e' yi qui'c chixac ñchiwutz yi e' mas wunak, tan telse'n chik'ej yi e' yi at chik'ej. ²⁹ Ya'tz na tulej i' tan qui tocompone'n jun swutz i' yi na tocsaj tib nim. ³⁰ Na tan tu' yi banl talma' Ryos ato' tk'ab Cristo. Nin tan tu' Cristo ja jal kajtza'kl tu kabalajil. Nin tan tu' Cristo ja kaxansij nin ja kacolpij. ³¹ Cha'stzun te ba'n kaxom te yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal:

“Ko na itaj tzitocsaj itib nim tu itajtza'kl,
ba'n tcu'n tzitocsaj itib nim tan tu' yi na el itxum
tetz yi na' scyetz in,” stzun Ryos banak
cyen.†

2

Yi e'chk puntilyi xcon tan Pawl tan txoli'n

---

† **1:31** Jr 9.23-24.

¹ Ncha'tz yi in wetz, qui nin xcon lmak yol wa'n yi nxna'ke'n ñchixó'lu' tan xtx'olche'n xo'l yi tajbil Ryos. ² Na yi ntaxk nopen scye'ju', nsken intxum tan qui xcone'n junt xtxolbil wa'n, ma na ntin cu'n yi mbi cu'n banak Jesucristo, nin yi mbi tzuntz yi quime'n i' swutz pasyon. ³ Ej nin yi xna'ke'n ñchixó'lu' ja chinxob, nin wi'nin inlucnewe'n ñchiwutzu' tan paj yi chin ploj nin in tane'n tzinwutz. ⁴ Ej nin yi woque'n tan txoli'n, quinin xcon e'chk yol wa'n yi at q'uixbel tan tele'n chitxumu' tetz. Ma na ja chinxcye' tan xtx'ixpe'n chitxumu'nu' tan yi Espíritu Sant tu yi porer Ryos. ⁵ Na tan tu' porer Ryos ncyocsaju' yol i'. Nk'e'tz tan paj yi wetz wajtza'kl nka yi chinjilon.

Yi xe'yi ñchusun Pawl cho'n na saj tu Ryos

⁶ Poro apart e'chk yol yi na xcon ka'n yi na ko'c tan txoli'n scyetz yi e' kajwutz yi tz'aknak cu'n e' te yi na kocsaj, na na xcon e'chk yol ka'n yi wi'nin ajtza'kl tc'u'l. Ej nin yi jun ajtza'kla'tz, nk'e'tz tetz tzone'j wuxtx'otx', nka scyetz yi e' wi'tz ajcaw tetz tzone'j wuxtx'otx' yi sotzel chiwutz sbne'. ⁷ Poro yi ajtza'kl yi na xcon ka'n, cho'n na saj tu Ryos. Ewa'n cuntu' yi jun ajtza'kla'tz ta'n sajle'nix tunintz, poro jalu' ja lajluchax skawutz. Nin yi na ñchaj sketz i'tz: Yi ntaxk bnix yi munt, txumijt cyen tan Kataj tan tk'ol kak'ej. ⁸ Poro yi e' ajcawa'tz quinin pujx cya'n na yi ko ya'tz, ja klo' jal chik'ej tuch'. Ncha'tz yi jak pujx cya'n, qui klo' njé' chipajol Kajcaw swutz pasyon. ⁹ Na je' tz'iba'nt cyen:

“Cya'l nin jun jak til yi e'chk takle'n balaj
yi bnixnak tan Ryos scyetz yi e' yi na chipek' te'j.
Nin cya'l nin jun bitan tetz yi ñxe'n quitane'n.

Nin cya'l nin jun najk el xtxum tetz
 yi e'chk takle'na'tz yi bnixnak tan Ryos
 scyetz yi e' yi na chipek' te'j."*

10 Poro yi o' ketz, ja el katxum tetz, na Ryos nchajon
 sketz tan yi tetz Espíritu. Na ajske'n cyakil yi xe' yi
 tajtza'kl Ryos tan yi tetz Espíritu.

11 Na cya'l nin jun najk el xtxum tetz yi mbi
 na icy' tc'u'l jun yaj, ma na ntin yi tetz espíritu.
 Cha'stzun tane'n Ryos. Cya'l nin jun na el xtxum
 tetz yi mbi na icy' tc'u'l i', ma na ntin yi tetz Espíritu.
12 Poro yi o' ketz, ja kak' ama'l tetz yi Espíritu tetz
 Ryos tan clarine'n yi e'chk xtxolbila'tz skawutz.
 Quinin kak' ama'l tetz yi espíritu cwent tetz munt.
 Cha'stzun te ja wi't el katxum tetz cyakil yi xtxolbil
 yi ak'ijt sketz tan Ryos. **13** Ej nin yi na ko'c tan
 xtx'olche'n xo'l yi e'chk ajtza'kla'tz, qui na xcon
 cyajtza'kl wunak ka'n. Poro na xcon yi yol yi ak'ijt
 sketz tan yi Espíritu Sant tan xtx'olche'n xo'l yi
 tajbil yi Espíritu Sant scyetz yi e' yi at yi Espíritu
 Sant te cyalma'.

14 Poro yi e' wunak yi qui'c Espíritu Ryos te
 cyalma', qui na cyaj yi x̄chusu'n yi Espíritu tetz
 Ryos. Na x̄chiwutz cyetz, qui'c eka'n ta'n. Cha'stzun
 te qui'c rmeril yi nink pujx yi tajbil Ryos cya'n, na
 qui'c yi Espíritu Ryos at tetz cyalma'.

15 Poro yi o' yi at yi Espíritu Ryos te kalma', na
 kaxcy'e' tan ma'le'n jun ajtza'kl yi ko ba'n nka
 cachi'. Ma yi e' yi qui'c Espíritu Ryos te cyalma', qui
 na el chitxum tetz yi mbi i ila'tz tajtza'kl jun yi at
 Espíritu Sant te talma'. **16** Bintzi yi jun yola'tz, na
 tz'iba'nt cyen: "Qui'c nin jun yi na el xtxum tetz

* **2:9** Is 64.4.

yi mbi na icy' tc'u'l Kataj Ryos. Nin cya'l nin jun yi nink tz'oc tan ḥchusle'n i', na at cyakil yi ajtza'kl tuch'."† Poro ncha'tz o' ketz jalu', at len kajtza'kl, na ak'ijt yi tajtza'kl Cristo sketz.

3

Yi tlol Pawl yi chicotxcal yi e' cmon creyent Corint

¹ Ma jalu' wajwutz na waj lwal scyeru', yi woque'n tan xtxole'n yol Kataj scyeru', ja che' inchusu' chi na che' inchus yi e' cotxcoj, yi e' yi chi ni' quitane'n tk'ab Cristo. ² Na ja xcon e'chk yol wa'n yi chin sensiy nin, chi na ban tc'ajle'n lech. Quinin xcon e'chk chusu'n wa'n yi wi'nin q'uixbel tan pujxe'n cyanu', na ntaxk el chitxumu' tetz. Ncha'tz jalu' txe'n el chitxumu' tetz. ³ ¿Qui pe' na el chitxumu' tetz, yi e' cu'nu' cotxcoj? Na at xcy'aklil ḥchixo'lu'. Nin na choyintzinu' squibil quibu'. Nin at jatxo'n ib ḥchixo'lu', na yi cyajtza'klu'a'tz ni'cu'n tu cyajtza'kl yi e' mas wunak yi qui'c na cyocsaj. ⁴ Chin cotxcoje't nin e'u', na at e' ḥchixo'lu' yi na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te'j Pawl." Nin at e' yi na cyal: "Cho'n xomij ketz kawi' te'j Apolos." ¿Nk'era'tz pe' chicotxcalu'?

Yi tlol Pawlyi e' bajxom e' tu' xconsbe'tz Ryos

⁵ ¿Mbi eka'n wa'n? ¿Nin mbi eka'n tan Apolos? Bintzi, tan o' yi ncyocswitu' yol Kataj. Poro o' tu' ḥchakum Ryos, nin aparchk len yi e'chk kamunl yi ak'ij sketz tan Kajcaw. ⁶ Na yi in wetz ni'cu'n chi ink awal tetz yi ij, yi i'tz yi yol Kataj. Ma Apolos

---

† **2:16** Is 40.13; Ro 11.34.

ni'cu'n chi i'-k k'a'janl tetz. Poro Ryos na ch'uysan yi ujul. Nin yi ujul i'tz yi e'u' cyeru'.

⁷ Cha'stzun te, qui'c eka'n ka'n yi o' awal teri ij, tu yi o' aj k'a'janl. Qui'c ketz kak'ej, na i'tz Ryos yi na tzan tan ñch'uyse'n yi ujul. Nin ya'stzun yi jun yi at tetz k'ej. ⁸ Ej nin qui'c na ban yi ko awal jun, nka aj k'a'janl junt, na ite'n nin kamunla'tz. Poro skajunal len, stk'e' Ryos jun oy sketz. Nin xom cyen tu' te yi balajil yi kak'un. ⁹ Na yi o' ketz o' tu' tak'unsom Ryos te yi tak'un i'. Ma yi e' cyeru', e'u' yi tetz tujul tane'n.

Yi tlol Pawlyi ni'cu'n yi cmon creyent tu jun ca'l

Nin ncha'tz ni'cu'n e'u' tu jun ca'l Ryos yi na tzan banle'n. ¹⁰ Yi in wetz, ni'cu'n in tu jun bnol ca'l, nin tan tu' banl talma' Ryos ja saj inxe'tzal yi xe' yi jun ca'la'tz. Poro apart yi e' yi na chitzan tan je'se'n pon yi wutz tkan. Nin sjunalen cu'n tan xtxumle'n ñe'n sban. ¹¹ Cha'stzun te qui'c rmeril tan cwe'n junt xe' tak'un junt, na ja wi't cu' yi xe'tzbil. Nin i'tz yi Jesucristo.

¹² Ej nin le wi'tzbil k'ejjal, slajluchaxk yi kak'un ko ba'n nkulej nka qui'. Slajluchaxk ko ja xcon or ka'n, nka sakal, nka balaj c'ub, nka tze', nka ch'im, nka xak xtze'tu'. ¹³ Na tz'ul jun k'ej yi skajunal cu'n slajluchaxk yi ko ba'n nka ploj yi kak'un. Na xconk k'ak' tan pile'n yi kak'un. ¹⁴ Nin ko quil tz'e' yi ak'un yi nje' katxicbal, sketzaj tzun jun oy. ¹⁵ Poro kol tz'e' yi kak'un yi nje' katxicbal, quil ketzaj yi oy. Poro ilenin skaclaxok.

¹⁶ ¿Qui pe' na el chitxumu'tetz, yi chi e'u' cu'n ca'l Ryos? na cho'n najlij yi Espíritu Sant scye'ju'. ¹⁷ Ej nin ko at jun yil tz'oc tan xite'n yi ca'l Ryos, Ryos

te'n tz'ocopon tan xite'n i'. Na cyakil yi e'u', e'u' ca'l Ryos, nin yi ca'l Ryos chin xan nin.

Qui'c cyajtza'kl yi e' bajxom yi na cyocsaj quib nim tu cyajtza'kl

¹⁸ Quil chisub quibu'. Ko at jun ḥchixo'lu' yi na tal yi chin tz'aknak cu'n i' te e'chk takle'n tetz tzone'j wi munt, mas ba'n yi nink tocsaj tib juy tu tajtza'kl. Ko ya'tz sban, ja tzun jal yi mero tajbil i' ta'n. ¹⁹ Na swutz Ryos, qui'c xac yi e'chk ajtza'kla'tz cwent tetz tzone'j wuxtx'otx', na je yol i' yi tz'iba'nt cyen: "Yi e' wunak yi le wutz cyetz cyajtza'kl yi chin tz'aknak cu'n e', chitx'amxok cye'tz tan yi cyetz cyajtza'kla'tz yi na cyocsaj quib nim tuch'."

²⁰ Ej nin at junt xtxolbil yi na tal "Na til Kajcaw yi qui'c xac yi chitxumu'n yi e' yi chin tz'aknak cu'n e' na cyal."

²¹ Cha'stzun te, quil cyocsaj quibu' nim tan tu' yi na chixomu' te alchok aj txolinl na cyakil yi e' ajtxolinla'tz, e' cu'n chixconsbe'tzu', yi e'u' cmon creyent. ²² Mpe ik in, mpe ik Apolos, mpe ik Lu', o' len cu'n chixconsbe'tzu'. Ncha'tz cyakil yi at wi munt, at jak' chica'wlu' tane'n. Mpe ik kutz'ajbil, mpe ik quimichil, o' len cu'n ajcaw te'j. Mpe ik yi e'chk takle'n yi na kaxmay jalu', nka yi e'chk takle'n yi na xon tzaj ek ca'p, cyakil cu'n yi e'chk takle'na'tz cho'n cu'n ate' cyen jak' kaca'wl scyuch'u'. ²³ Ma yi o' ketz, yi o' creyent ato' len jak' ca'wl Cristo, nin yi Cristo cho'n at i' jak' ca'wl Kataj Ryos.

4

Ryos sma'lank yi cyak'un yi e' bajxom

¹ Cha'stzun te, na kaj yil cyocsaju' yi o' ketz yi o' aj txolinl o' tu' xconsbe'tz nin ḥchakum Cristo. O' tu' martoma' i' tan chichusle'nu' te yi ḥchusu'n Ryos. ² Poro chin tajwe'n cunin yil ke'l cu'n te kak'un. ³ Poro kol cho'cu' tan ma'le'n wajtza'kl quil wajlaj. Nin kol cho'c yi e' mas wunak tan ma'le'n yi wajtza'kl quil wajlaj. Ncha'tz in, qui'c rmeril tan inma'lal wib tu wetz wajtza'kl. ⁴ Na tzinwutz wetz, qui'c wetz wil. Poro tan yi jun yola'tz qui na elepont yi qui'c wil. Na ntin cu'n Kajcaw na xcy'e' tan ma'le'n kajtza'kl nin tan tilwe'n yi ko at kil nka qui'c. ⁵ Cha'stzun te e'u' wajwutz, quil cho'cu' tan ma'le'n tajtza'kl jun yaj te yi ntaxk ul Kajcaw. Na yil tz'ul tzaj i', i' lchajon cyakil yi e'chk ajtza'kl yi ewa'n cuntu'kak'un. Nin i' lchajon mbi cu'n na icy' len tkac'u'l. Nin ya'stzun yil tak' Kataj Ryos kak'ej, skajunalen.

⁶ I bin jalu' wajwutz, ja kaxcon tu Apolos wa'n tetz jun elsaawutzil tan ḥchajle'n scyeru' yi qui na yub yi kol cyak'u' mas k'ej jun ḥchakum Ryos swutz junt. Na ko ya'tz na chibantu' na tzun cyocsaj quibu' nim tu yi cyajtza'klu'. Quil chibenu' mas joylaj, ma na ntin chitxume'u' yi yol yi tz'iba'nt cyen. ⁷ Poro ko at mu'x tal cyajtza'klu', ¿na' mmak'on tetz? Cotzi'n tu' ncyuleju' tetz Ryos. Ej nin ko bintzinin cotz tu' ncyuleju' yi cyajtza'klu' ¿mbi tzuntz na cyocsaj quibu' nim tuch'?

⁸ Wech le chiwutz cyeru' ja wi't jal chibalajilu'. Wech, le chiwutz cyeru', e'u' balaj ajcaw. Nin qui tajwe'n yi o' ketz tane'n ḥchiwutzu'. Ej nin le wutz cyeru' cyajtza'klu', joylaj xomcho' tzaj ketz. Chumbalaj nin klo' yi ya'tz nink quitane'nu'. Chumbalaj

nin klo' yi pe nink sk'il na chicawunu'. Yi ya'tzk, ja klo' wi't jal kak'ej scyuch'u'.

⁹ Poro tzinwutz wetz, yi o', yi o' apostl ja ko'c tan Ryos chi quitane'n yi e' yi qui'c chixac. Ja ko'c chi quitane'n yi e' pres yi ak'ijt chicaws tan chiquime'n. O' tu' chitze'lbe'tz wunak. O' chitze'lbe'tz yi e' ángel yi ate' tcya'j.

¹⁰ Ncha'tz at cobox ñchixo'l yi na cyal yi qui'c nin ketz kajtza'kl tane'n tk'ab Cristo. Na chin ploj nin o'tane'n ñchiwutz. Poro yi e'u' cyeru' chin quiw nin quitane'nu' ñchiwutz. Na le wutz cyetz cyajtza'kl yi at cyeru' chik'eju', ma yi o' ketz, qui'c ketz kak'ej tane'ntz.

¹¹ Poro yi o' ketz sajle'nix tunintz ja katij we'j, ja katij saktzi'. Ja katij bu'yil. Nin o' tu' chibuchbe'tz wunak. Cya'l atit ketz kaca'l. ¹² Nin ja kak'uj tan kak'ab tan joyle'n kawa'. Nin na kak'e'xij tan ak'un. Ja kajislij cya'n wunak, poro ja kajak chibani. Ja kabuchlij, poro ja icy'pon ka'n. ¹³ Ja ko'c tetz chiyolbe'tz wunak, poro ja kajak cuybil chipaj. Sajle'nix tunintz o' tunin tz'is kutane'ntz ñchiwutz. Qui'c mu'ñ kaxac.

Yi tajbil Pawl i'tz tan c'ase'n cyajtza'kl yi e' aj Corint

¹⁴ I bin jalu', qui na chintzan tan stz'ibe'n nin yi xtxolbila'se'j ik tan telse'n chitx'ixu', ma na i'tz tan c'ase'n cyajtza'klu' tan qui chipo'te'nu'. Na e'u' inme'l incy'ajl tane'n. Chin ok'le'n nin chiwutzu' wa'n. ¹⁵ Nin mpe atk lajuj mil chusul cyeru' te yi ñchusu'n Cristo, ntin in, nchin xcon tan cyocse'nu' tk'ab Cristo. Nin tan tu' yi mintxol yi balaj stziblal scyeru', ja cho'cu' tetz inme'l incy'ajl tane'n tk'ab Cristo.

16 Ej nin cha'stzun te na cu' inwutz scyeru' yi nink chixomu' te yi wetz yi na imban. **17** Nin ya'stzun xac yi bene'n inchakol Timoteo ñchixo'lu' tan talche'n scyeru' yi tajwe'n tan chixome'nu' te yi wetz yi xomchin te'j. Ba'n quibitu' yol i', na tan in ntocswit i' Cristo. Nin wi'nin na chin tzatzin te'j, na ba'n k'uke' kac'u'l te'j. Tz'ocopon tzun i' tan na'wse'n scyeru' yi ñe'n wutane'n tk'ab Cristo. Ej nin tz'ocopon i' tan tulse'n tx'akx ñchic'u'lu' yi inhusu'n yi walnak scyeru', yi chusu'n yi na chintzan tan xtxole'n scyetzak cyakil cmon creyent, yi ate' bene'n tzi'n.

18 Poro lastum yi at e' ñchixo'lu' yi na cyocsaj quib nim. Na le wutz cyetz cyajtza'kl yi qui'ct wupombil tan chixajse'nu'. **19** Poro Ryos cu'n txant tan wupone'n scye'ju'. Kalena's tzun tzinma'laj cyajtza'kl yi e'a'tz yi na cyocsaj quib nim. Nk'e'tz ik chijilon tu' tzinma'laj, ma na i yi ko na chixcye'tan xtx'ixpe'n chitxumu'n yi e' wunak tan chixome'n te'j Cristo. **20** Na na lajluchax yi o' creyent nka qui tan yi e'chk takle'n yi na kaban, nk'e'tz tan yi e'chk balaj yol yi na kaxconsaj.

21 Ma jalu', ¿mbi'tz na cyaju'? ¿Na pe' cyaju' yil nopen ñchixo'lu' tu jun tz'u'm, nka tu imputzpal, ej nin tu lok' ib?

5

*Tajwe'n tan cyaje'n cyen quilol yi yab ajtza'klyi
cy'a'ne't cya'n*

1 Ncha'tz at stziblal yi at aj xna'ninl tu aj yajinl ñchixo'lu'. Nin na kubit yi i'tz jun jilwutz xna'ni'n yi chin juntlen nin.* Qui nin pe' na chiban yi e' yi

---

* **5:1** Lv 18.8; Dt 22.22.

qui na cyocsaj yi yol Ryos. Na ja je' tuch'lel jun yaj yi txkel yi taj. ² Wech na cyalu' yi e'u' balaj, ma na ba'n tcu'n yi nink chibisunu' tan yi e'chk ila'tz yi at ñchixo'lu'. Nin jajk wi't el chilajulu' yi jun juchul ila'tz yi at ñchixo'lu'.

³ Bintzi quibin ñchixo'lu', poro na chimbisun tan yi il yi na bajij ñchixo'lu'. Cha'stzun te, tzinwutz wetz tajwe'n tan tak'le'n caws yi jun juchul ila'tz.

⁴ Ba'n bin chicham cu'n quibu' chi atin nink ñchixo'lu', na at yi porer Kajcaw Jesucristo ñchixo'lu'. ⁵ Nin ba'n chijatxlenu' yi jun juchul ila'tz tk'ab Satanás tan toque'n tan buchle'n yi wankil i', bantz claxe'n yi talma' yil tz'ul tzaj Kajcaw Jesucristo tan pujle'n xtisya'.†

⁶ Cachi' na chibantu' yi na cyalu' yi chumbalaj nin e'u'. ¿Qui pe' na quilu', yi mu'ë tx'am na ben lo'on txo'l cyakil yi k'otil pam? ⁷ Quil cyen binu' yi jun yab ajtza'kla'tz yi xomche'u' te'j sajle'n tun-intz. Na yi jun ajtza'kla'tz na ben lo'on chi tane'n tx'am. Na kol quil cyenu' yi jun yab ajtza'kla'tz, chocopon tzunu'-tz chi tane'n ac'aj k'ot yi qui'c mu'ë tal xtx'amil. Ko ya'tz chibantu' cho'n tzun ñchibne'u' chi yi pam yi qui'c xtx'amil yi na bajsij lak pasc.‡ Tajwe'n tan cyaje'n cyen quilolu' yi e'chk yab ajtza'kla'tz na bintzinin ja wi't quim yi ketz kacne'r tetz pasc, i'tz yi Cristo.§

⁸ Cha'stzun te, chin tajwe'n cunin tan cyaje'n cyen kilol e'chk ajtza'kl cachi' tu yi e'chk takle'n cachi' yi nkaban cyen. Na yi e'chk ajtza'kla'tz, ni'cu'n tu tx'am. Kabne' bin yi kamunl swutz Ryos

---

† **5:5** 2 Co 2:5-11. ‡ **5:7** Ex 12:15. § **5:7** Ex 12:19, Gá 5:9.

cyakil nin k'ej chi ya'stzunk k'ejlap pasc. Kaxconse' yi pam yi qui'c xtx'amil, yi i'tz jun jilwutz ajtza'kl yi qui'c paltil, yi jicyuch te'j.

⁹ Ma jalu' benak intz'ibal scyeru' tul jun u'j tan qui't chixome'n cyenu' scye'j yi e' aj xna'ninl nka aj yajinl. ¹⁰ Poro yi na elepont inyol i'tz yi qui'c cu tan kaxome'n cyen scye'j yi jun jilwutz wunaka'tz yi ko na cyocsaj quib creyent. Qui na jop yi e' yi qui'c na cyocsaj. Na yi ik yi qui'c cu tan kaxome'n te jun alk'om, nka jun yi na meje' swutz e'chk takle'n yi banij tu' tane'n, tajwe'n tzun klo' tan kele'n tc'u'l yi munte'j. Na chin tajwe'n cunin ka'tij ḫchixo'l yi e' wunaka'tz, na cyakil wunak ya'stzun quitane'n.

¹¹ Ma jalu', tzintz'ibe' nin scyeru' yi clar cunin, qui't cyamiwi quibu' tu jun yaj yi na tocsaj tib kajwutz ko wi'tz bnol tetz, nka txkantzaj nink na taj, nka na meje' cyen swutzak e'chk takle'n yi banij quitane'n, nka aj jisonl, nka kbarel, nka alk'om. Qui't cyamiwi quibu' nin quil chiwanu' tuch'. ¹² Qui'c cu tan koque'n tan pujle'n chixo'l yi e' yi qui na cyocsaj, poro yi ketz kamunl i'tz tan pujle'n chixo'l yi e' yi na cyocsaj.

¹³ Yi e' yi qui na cyocsaj, Ryos lpujun chixo'l cyera'tz. Chilajlen binu' yi jun juchul ila'tz yi at ḫchixo'lu'.

6

Qui na yub yi kol kab'en tan xtisya'i'n ḫchiwutz yi e'yi qui'c na cyocsaj

¹ I bin jalu', at e' ḫchixo'lu' yi na choyintzin squibil quib, nin na chiben ḫchiwutz yi e' yi qui na cyek ḫchi' Ryos. Qui pe' na el chitxum tetz yi wi'nin xtxintxal ko ya'tz na chibantu'? ḡMbi tzuntz

yi qui na chibenu' ñchiwutz kajwutz tan pujle'n chixo'lu'? ² ¿Na qui pe' na el chitxumu' tetz: Yil tz'ul tzaj Kajcaw, kocopon yi o', yi xansa'ncho't tan chicawe'n yi e' mas wunak wi munt? Ej nin kol kacawun scye'j yi e' wunaka'tz, ¿qui ptzun kaxcy'e-tz tan pujle'n yi e'chk takle'n tal juy yi na jal skaxo'l jalu'?

³ Ncha'tz ¿qui pe' na el chitxumu' tetz yi kocopon tan pujle'n chixo'l yi e' ángel? Yi ko ya'tz, ¿qui ptzun kaxcy'e'-tz tan pujle'n xo'l yi e'chk takle'n yi na jal skaxo'l ketz jalu'? ⁴ ¿Nxac na chibenu' ñchiwutz yi e' yi nk'e'tz e' kajwutz?

⁵ Na chintzan tan talche'n yi xtxolbile'j scyeru' tan chitx'ixwe'nu'. ¿Qui'c pe' jun kajwutz yi ba'n xcy'e' tan pujle'n chixo'lu'? ¿Qui'c ptzun jun ñchixo'lu' yi at mu'ñ tajtza'kl? ⁶ Poro yi na choyintzinu' squibil quibu', cho'n na chibenu' tan pujle'n xo'l ñchiwutz yi e' yi qui na cyocsaj yol Kataj.

⁷ Poro jun cu'n yol, tan tu' yi at e'chk oyintzi' ñchixo'lu' na ñchaj yi ja wi't chitx'akxiju'. ¿Mbi tzuntz yi nink nchimuc'u' yi e'chk oyintzi' yi na bajij scye'ju'? Nin ¿nxac qui na chitx'aju'? Ej nin ko na el majij jun takle'n scyeru', ¿nxac qui na chimuc'u'? ⁸ Poro yi e' cyeru', ntin oyintzi' na chibantu'. Nin e' te'nu' na chipo'tzaj quibu' squibil quibu'.

⁹ ¿Qui pe' na el chitxumu' tetz, yi e' aj oyintzi'inla'tz qui'c cyopombil cyera'tz te Ryos? Na yi e' wi'tz bnol tetz, scyuch' yi e' yi na chimeje' quen swutz yi e'chk takle'n yi banij tu' tane'n, scyuch' yi e' jopol wutzaj, scyuch' yi e' yaj yi na chixconsaj quib squibil quib chi na xcon jun xna'n, qui'c cyopombil cyera'tz te Ryos.

¹⁰ Ncha'tz yi e' alk'om, scyuch' yi e' txkantzaj nink na cyaj, scyuch' yi e' kbarel, scyuch' yi e' aj jisonl, scyuch' yi e' subul nak, cyakil yi e'a'tz qui'c cyopombil cyera'tz te Ryos.

¹¹ Ej nin at jujuntz ḫchixo'lu' yi ya'tz banake'. Poro yi jalu', ja wi't chitx'aj quibu'. Nin ja wi't chixansiju'. Ej nin ja wi't cho'cu' chi quitane'n yi e' yi qui'ct cyetz quil. Ya'tz tzun chibantu' tan tu' yi mbi cu'n banak Kajcaw Jesús, nin tan yi porer yi Espíritu yi kaRyosil.

Quil kapo'tzaj kawankil na tetz Cristo

¹² Ma jalu' je junt xtxolbile'j: At e' yi na cyal yi ba'n chibantu' e'chk takle'n yi na cyaj. Ba'n, poro at e'chk takle'n yi qui'c xtxicabaj sketz. Ba'n lkaban yi e'chk takle'na'tz, poro yi wetz, quil wak' ama'l tetz jun e'chk takle'n tan toque'n tan incawe'n.

¹³ Chi tane'n kawa'. At e' na cyal: "Yi kawa' i'tz tetz kac'u'l, nin yi kac'u'l i'tz tetz kawa'. ¿Mbi tzun kililtz te'j kol baj alchok e'chk takle'n ka'n?" che'ch. Bintzinin qui'c kil te'j, poro ilenin xitok yi kac'u'l tu kawa' tan Ryos. Poro apart yi munl yi kawankil. Na nk'era'tz xac tan xna'ni'n nka yaji'n. Ma na i'tz tan xcone'n tetz Kajcaw. Na yi tajbil Kajcaw i'tz yil kak' kawankil tan xcone'n tetz i'.

¹⁴ Nin yi i' tetz xconk tan claxe'n kawankil. Na tzantzaj tz'ocopon Ryos tan je'se'n tzaj kawankil ḫchixo'l alma' chi banak i' tan je'se'n tzaj yi wankil Cristo ḫchixo'l alma'.

¹⁵ ¿Qui ptzun na el chitxumu' tetz, yi kawankil banijt tan xcone'n tetz Cristo? Ko ya'tz ¿ba'n ptzun ko lquicy'aje'l tzaju' chiwankilu' tk'ab Cristo tan bene'n cyak'olu' tk'ab jun wi'tz bnol tetz? Qui na

yub. ¹⁶ Na ¿qui pe' na el chitxumu' tetz, yi alchok scyetz yi na chiwitbej quib tu jun wi'tz bnol tetz, junit chiwankil na ban? na ya'stzun tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj.* ¹⁷ Poro yi na tok'bej tib jun tu Cristo, junit cyajtza'kl na ban.

¹⁸ Quil cyen binu' yi yaji'n tu xna'ni'n. Na yi e' aj yajinl, nka yi e' aj xna'ninl, e' te'n na chipo'tzan chiwankil. ¹⁹ ¿Qui pe' na el chitxumu' tetz, yi kawankil ya'stzun yi ca'lil yi Espíritu Sant yi najlij tetz kalma'? Na ak'ij sketz tan Kataj. Nin nk'e'tz ketz, ma na tetz Ryos. ²⁰ Na lok'ij nku'lij tan jun takle'n, yi wi'nin walor.† Kak'e' bin kib tetz cu'n kalma' tan tak'le'n kak'ajsbil tetz Ryos. Na o' cu'n tetz i'.

7

Yi xtxolbil tetz ok'be'n ib

¹ Ma jalu', swale' nin scyeru' te yi xtxolbil yi nchijaku' swetz tul yi u'j yi ulnak tink'ab. Ba'n ko quil tz'ume' jun yaj. ² Poro, tan qui juchul til ba'n tcu'n yil tz'oc txkel jun yaj nin ba'n tcu'n yil tz'oc chmil jun xna'n. ³ Ba'n cyak' quib yi e' yaj tetz quixkel, nin ba'n cyak' quib yi e' xna'n tetz quichmil. ⁴ Na qui na yub kol lmak xna'n yi tajbil yi chmil, nin qui na yub kol lmak jun yaj yi tajbil yi txkel. Na tetz yaj yi wankil yi txkel, nin ncha'tz tetz yi xna'n yi wankil yi chmil. ⁵ Ba'n tcu'n quil chimak quib squibil quib. Ntin kol tz'oc chiyol te'j yil cho'c tan nachle'n Kataj tetz cobox k'ej. Poro yil tz'el tol yi tiemp yi mbixe' cya'n ba'n tzun quilt

---

* **6:16** Gn 2:24. † **6:20** 1 Pe 1:19.

quib tan qui cyak'ol ama'l tetz Bayba'n tan chipitle'nin tul il. ⁶ Poro yi xtxolbile'j yi na intz'ib nin scyeru' i'tz tan tak'le'n jun cyajtza'klu', nk'e'tz tan chicawe'nu'. ⁷ Poro le wutz wetz wajtza'kl, ba'n tcu'n klo' yi cho'nk quitane'nu' chi wutane'n wetz. Na yi in wetz qui'c wetz wuxkel. Poro bintzinin apart len kajtza'kl yi ak'ijt tan Ryos. Apart tajtza'kl jun, nin apart tetz yi junt.

⁸ Cha'stzun te tzinwutz wetz, yi axwok yi qui'c itxkel nin qui'c ichmil, ba'n tcu'n klo' yi cho'nk tzibanwok chi wutane'n wetz. ⁹ Poro ko quil tzitz'aj, ba'n tcu'n tzitok'bej itib. Ba'n tcu'n yi ok'be'n ib swutz yi tu na sotz tu' ic'u'l.

¹⁰ Ma jalu', chin cawunk scyetz yi e' yi ja wi't cyok'bej quib. Poro nk'e'tz in chincawunk, ma na Kajcaw. Qui'c cu tan cyaje'n cyen chipaxil yi e' xna'n quichmil. ¹¹ Poro kol chipax cyen yi e' xna'n quichmil, qui'c cu yil cyok'bej quib tu junt, ntin kol chimoxt quib tu cyetz quichmil. Ncha'tz yi e' yaj, qui'c cu tan cyaje'n cyen chipaxil yi quixkel.

¹² Ma jalu' katxume' yi e' mas yi ummake' te yi ntaxk cyocsaj poro nk'e'tz Kajcaw na a'lon, ma na in na chintzan tan talche'n scyeru'. Ko at jun kajwutz yi nk'e'tz creyent yi txkel, nin qui na taj xna'n yi paxe'n, ba'n tcu'n quil chijatx quib.

¹³ Ncha'tz ko at jun xna'n yi nk'e'tz creyent yi chmil, nin qui na taj yaj paxe'n, ba'n tcun quil chijatx quib. ¹⁴ Na ko nk'e'tz creyent yi yaj, ilenin at banl Kataj squibaj na cyok'be'n quib. Na tan tu' yi creyent yi xna'n, at banl Kataj squibaj. Ncha'tz mpe ik yi xna'n yi qui na tocsaj, stk'e' Kataj banl squibaj na cyok'be'n quib. Ma yi qui'k qui'c klo'

banl Kataj squibaj chinitxa'. ¹⁵ Poro ko na taj paxe'n yi jun yi qui na tocsaj, ba'n chipax. Ba'n scujij yi kajwutz, na cya'l na talwit yi qui'ck cu te'j. Na yi tajbil Ryos i'tz tan jale'n tzatzin paz te talma' yi creyent. ¹⁶ Na qui ilij tan yi xna'n mi pe sclaxk yi chmil ta'n. Nin ncha'tz yi yaj, qui ilij ta'n mi pe sclaxk yi txkel ta'n.

¹⁷ Ba'n tcu'n kaxomok quen tu' te yi ak'ij sketz skajunal tan Kajcaw. Nin kaxomok quen tu' te'j yi že'n kutane'n yi kaje'n xtxa'ol Ryos. Ya'stzun ca'wl na wak' scyetzak cyakil yi e' cmon creyent.

¹⁸ Na ko ja je' xtxa'ol Ryos jun yi banijt circuncidar, ba'n atit chi tane'n i'. Poro ko ja je' xtxa'ol Ryos junt yi qui banijt circuncidar, qui'c na ban. Qui tajwe'n tan bnol circuncidar tib. ¹⁹ Na ko banij circuncidar jun, qui'c na tak' swutz Ryos. Ncha'tz ko qui banij circuncidar, qui'c na tak' swutz Ryos. Yi mas tajwe'n i'tz yil kaban tane'n yi e'chk ca'wl Ryos. ²⁰ Kacuk cuntu'-tz chi kutane'n yi kaje'n xtxa'ol Ryos.

²¹ Ncha'tz yi ko at jun yi esclaw yi je'n txa'ij tan Ryos, ba'n tcu'n quil bisun ta'n. Poro kol tz'ak'lij ama'l tetz tan tele'n liwr, ba'n tz'el liwr. ²² Na yi ko esclaw jun creyent tk'ab junt yaj yi ntaxk je' xtxa'ol Kajcaw, qui'c na ban, na yi mas tajwe'n i'tz yi ja wi't el liwr tk'ab Bayba'n tan Cristo. Ma yi e' yi nk'e'tz e' esclaw yi nje' xtxa'ol Kajcaw, at cyetz cyaw jalu', nin i'tz yi Cristo. ²³ Na lok'ij nku'lij tan jun takle'n yi at wi'nin walor. Cha'stzun te qui't ko'c jak' ca'wl junt wunak tan banle'n yi tetz tajbil. ²⁴ Na quib yi kutane'n yi kaje'n xtxa'ol Kataj Ryos, i nin lkabana'stz tk'ab i'.

²⁵ Ma jalu' swale' jun xtxolbil scyetz yi e' yi txe'n bixe' chiyol tan cyok'bel quib. Quil wal yi Ryos mmak'on yi ca'wle'j swetz. Ma na i'tz wetz wajtza'kl cuntu'. Poro ba'n chixomu' te'j na ak'ijt wajtza'kl tan Kajcaw. ²⁶ Je yi wajtza'kle'j: Tan paj yi q'uixc'uj yi ato' tk'ab jalu', ba'n tcu'n quil cyok'bej quibu'. ²⁷ Poro yi ko at e' yi ja wi't bnix chitrat tan cyok'bel quib, ba'n tcu'n che'lk cu'n te chiyol. Poro ko at e' yi qui'c chitrat ba'n tcu'n quil chitxum yi ok'be'n ib. ²⁸ Poro ko na cyaj ok'be'n ib, qui'c quil te'j. Ncha'tz yi e' xun, kol cyok'bej quib, qui'c quil te'j. Ma na ntin ḥchitije' q'uixc'uj. Poro yi wetz wajbil i'tz yi qui klo' chitij q'uixc'uj.

²⁹ Poro e'u' wajwutz, yi mero bintzi i'tz: Yi qui'ct ampon tiemp tetz yi tulbil Jesucristo. Cha'stzun te yi e' yi at quixkel, nk'e'tz yi jalt nink quixkel cho'c tan xtxumle'n. ³⁰ Ncha'tz yi e' yi na chibisun, nk'e'tz yi jalt nink bis cho'c tan xtxumle'n. Nin yi e' yi na chitzatzin, nk'e'tz yi jalt nink yi tzatz'i'n cho'c tan xtxumle'n. Nin yi e' yi ja chilok' jun takle'n, nk'e'tz yi jalta'tz nink cho'c tan xtxumle'n. ³¹ Na cyakil yi e' yi cho'n ajlij chic'u'l te yi e'chk takle'n tetz tzone'j wi munt, ba'n tcu'n yi quil k'uke' chic'u'l te'j, na sotzok tera'tz.

³² Na yi wetz wajbil i'tz yi quil sotz chic'u'l'u' te yi e'chk takle'n tetz tzone'j wi munt. Na yi e' yi qui'c quixkel, at mas ama'l scyetz tan chixcone'n tetz Kataj. ³³ Poro yi e' yi at quixkel, at na ban cu'nt yi ntin na chitzan tan xtxumle'n yi e'chk takle'n xe chinajbil, tan tzatzine'n quixkel scye'j. ³⁴ Ncha'tz tane'n jun xna'n yi at chmil. Poro yi e' yi qui'c quichmil, at mas ama'l scyetz

tan chixcone'n tetz Kajcaw. Poro yi e' xna'n yi at quichmil wi'nin tajwe'n tan chibnl scyuch'ak tan stzatzine'n quichmil scye'j.

³⁵ Yi jun xtxolbila'tz yi ja wi't wal scyeru', i'tz tan tak'one'n ba'n scyeru'. Nin nk'e'tz tan cu'se'n jun pe'm ñchiwutzu', na yi wetz wajbil i'tz tan chixome'nu' te yi balaj ajtza'kl bantz cyak'ol quibu' tan chixcone'nu' tetz Ryos.

³⁶ Ncha'tz ko at jun yaj yi le wutz yi tetz tajtza'kl cachi' na ban tan paj yi qui na cyok'bej quib tu yi trat, nin ko ja balk'ij tiemp yi xun, nin yi ko ja xtxum yi xun yi ba'n tz'oc chmil, qui'c quil te'j yi kol cyok'bej quib.* ³⁷ Poro ko at jun yaj yi tetz cu'n talma' yil bixe' ta'n tan qui toque'n txkel, nin yi qui na cabej c'u'l i', ba'n atit. ³⁸ Ba'n atit kol chume'. Poro mas balaj yi ko qui'.

³⁹ Ko at chmil jun xna'n qui'c cu tan cyaje'n cyen paxil. Poro kol quim yi chmil at tzun rmeril tan bene'n stza'wel junt chmil, poro tajwe'n yi creyent. ⁴⁰ Poro le wutz wetz wajtza'kl, stzatzink mas i' yi tu'k lcu' tu'-tz. Ej nin tzinwutz wetz at yi Espíritu Sant te walma'. Cha'stzun te ba'n na imban yi na wal nin yi xtxolbila'tz scyeru'.

8

Po'ti'ch len jun kajwutz tan yi e'chk takle'n yi na kabán

¹ Ma jalu' katxume' yi junt xtxolbil yi nchijaku' swetz te yi ko ba'n baj ñchi'bel chitx'ixwatz wunak ka'n yi na ak'lij scyetzak yi e'chk ryos yi banij

---

* **7:36** At e' yi na cyal yi apart yi na elepont. Cho'n na xom te yi mbi eka'n tan jun tal yol le griego.

cuntu' tane'n. Bintzinin ja pujx cyanu' yi nk'e'tz xan kol baj cyanu', poro tan tu' yi cyajtza'klu'a'tz, na cyocsaj quibu' nim. Poro quil xcy'e' yi jun ajtza'kla'tz tan kaquiwse'n, ma na ntin kol kachaj yi lok' ib. ² Poro ko at jun yi le wutz yi tetz tajtza'kl yi at tajtza'kl, yi mero bintzi i'tz yi qui'c tajtza'kl. ³ Poro ko at jun yi na pek' te Ryos na el xtxum Ryos tetz yi mbi na icy' tc'u'l.

⁴ Katxume' bin yi ko ba'n kabajsaj yi ñchi'bel jun tx'ixwatz yi ja oyij tetz jun ryos yi banij cuntu' tane'n. Bintzinin, yi o' ketz, ja el katxum tetz yi qui'c eka'n tan yi e'chk ryosa'tz yi banij cuntu'. Na ja el katxum tetz yi jun ntzi' Ryos at. ⁵ Bintzinin wi'nin e'chk takle'n at tcya'j nin at wuxtx'otx' yi e' cu'n ryos tane'n ñchiwutz wunak, na at jun c'oloj chiriyosil nin jun c'oloj cyajcaw. ⁶ Poro skawutz ketz, jun ntzi' Ryos at, i'tz yi Kataj Ryos. Ej nin i' txumul tetz cyakil, tuml yi o' ketz. Ncha'tz jun ntzi' Ajcaw at, i'tz Jesucristo, yi bnol tetz cyakil yi e'chk takle'n, tuml yi o' ketz.

⁷ Poro nk'e'tz cyakil kajwutz yi at yi jun ajtza'kla'tz le chiwi', na at e' yi na cyocsaj yi at quil te'j kol chibajsaj yi ñchi'bel yi e'chk tx'ixwatza'tz. ⁸ Poro quil xcy'e' yi e'chk takle'n yi na kabajsaj tan tak'le'n mas kak'ej swutz Ryos. Iñkaj nintzunk jal mas kak'ej ta'n kol kabajsaj. Ej nin ncha'tz ko quil kabajsaj, quil jal kak'ej ta'n. ⁹ Poro or quilu' yi cyajtza'klu', yi nk'e'tz xan yil baj yi chi'baja'tz cyanu'. Xconi'ch len tan chipo'tze'n yi e' yi txe'n chiquiwix. ¹⁰ Na at lo' e' chixo'lu' yi ja pujx cya'n yi qui'c quil te'j kol chibajsaj yi chi'baj yi na ak'lilj tetz jun ryos yi banij cuntu' tane'n. Poro kol til nin

junt creyent, yi txe'n quiwix, yi na chitzan yi e'a'tz tan bajse'n yi jun chi'baja'tz xe ca'l jun ryos, ¿qui pe' lQuiwix c'u'l tan bajse'n mu'x tetz, mpe xank swutz i'? ¹¹ Po'ti'ch len yi jun kajwutza'tz tan paj cyajtza'klu'. Wech i' jun kajwutz yi ja quim Cristo tan colpe'n. ¹² Ej nin kol chipo'tij yi e' kajwutz yi txe'n chiquiwix tan paj yi na chixom te cyeru' cyajtza'klu', i'tz jun cyektzu'. Na ja chijuchu' quilu' swutz Cristo. ¹³ Cha'stzun te kol po'tij jun kajwutz tan paj yi na baj jun e'chk takle'n wa'n, qui't tzun tzimbajsajtz sbne' opon tunintz, na qui na waj yi ik tan impaj yil po'tij jun wajwutz yi txe'n quiwix tk'ab Kataj. Cha'stzun te na inmak wib te e'chk takle'na'tz.

9

Na ñchaj Pawl yi bintzinin na xom te jun ajtza'kla'tz

¹ Ma jalu', in apostl, nin at cu tan imbnol yi e'chk takle'n chi na chiban yi e' mas apostl. Na ncha'tz in, wilnak wutz Kajcaw Jesús. Nin tan in ncho'que'tu' tk'ab Kajcaw. ² Mpe atk e' yi na cyal yi nk'e'tz in apostl, qui'c rmeril yi ya'tzk cyal cyeru', na ja chincon tan Ryos tan cyocse'nu' tk'ab i'. Yi in wetz at rmeril tan imbnol quib yi na chiban yi e' mas apostl. Poro qui na imban.

³ Cha'stzun te tzincole' wib ñchik'ab yi e' yi na chitzan tan inyolche'n. ⁴ Iñkaj qui'c tzunk cu tan inwane'n te yi inmuni na in apostl. ⁵ Iñkaj qui'ck tzunk cu tan toque'n wuxkel chi quitane'n yi e' mas apostl, scyuch' yi e' titz'un Kajcaw, nin chi tane'n Lu'. ⁶ Nka ¿ntin ptzun o' ketz tu Bernabé yi qui'k cu tan cyaje'n quen kilol yi kak'un tan

kabene'n tan xtxole'n yol Kataj? ⁷ Na qui'c nin jun yaj yi na ben tan sanlari'n yi nak c'a'chaj tib ñchuc. Nin cya'l atit jun yaj yi na oc tujul yi qui'k na wan te yi tak'un. Nin cya'l atit jun yi ate' wacë yi qui'k na baj mu'ë tetz ta'n te yi lech.

⁸ Ej nin nk'e'tz ntin cyajtza'kl wunak na xcon wa'n tan xite'n chiyol yi e' incontra'tz, na at xe' yi inyol le ley Moisés. ⁹ Na je na tal yi ley yi tz'iba'nt cyen tan Moisés: "Qui'c cu tan toque'n jun sam te chitzi' yi e' wacë yi na cho'c tan bujle'n triw." Nin nk'e'tz ntin yi e' wacë na tzan Ryos tan chitxumle'n, ¹⁰ ma na ncha'tz yi o' ketz yi o' yi na kak'uj te tak'un Kataj. Na kol tz'oc jun yaj tan ak'un wi tx'otx', at ñch'iw i' te ñchojo'n. Ncha'tz yi na oc jun tan bujle'n triw, at ñch'iw tan cambal mu'ë tetz te'j. ¹¹ Ni'cu'n tzun o' ketz, na katzan tan xtxole'n yol Kataj scyeru', ¿qui'c ptzun lo' cu tan kacambal mu'ë ñch'eybil ketz scye'ju'? At. ¹² Yi ko ak'ij chiwa' yi e' mas aj txolinl cyanu', pyor tzun klo' yi o' kestz.

Poro qui'c cunin jun tir yi jajk intz'am mu'ë tal ñch'eybil wetz scyeru'. Ma na muq'uij cuntunintz wa'n, na qui na waj yi nink makxij yi balaj stziblal tetz Cristo tan tu' yil tzintz'am e'chk ñch'eybil wetz scye'ru'. ¹³ Poro elnak chitxumu' tetz, yi e' yi na chibán chimunl le ca'l Ryos cho'n na chiwan cyera'tz te e'chk oy yi na opon cya'n wunak. Ncha'tz yi e' yi na chak'uj tan pate'n yi e'chk chitx'ixwatz wunak, na chiwan te'j.

¹⁴ Ej nin talnak Kajcaw jun xtxolbil, i'tz, yi e' yi na chak'uj tan xtxole'n yi balaj stziblal, ba'n chiwantz te'j. ¹⁵ Poro yi in wetz, cya'l cunin mintz'am wit jun jilwutz ch'eybil wetz. Nin qui na chintzan

tan stz'ibe'n nin yi xtxolbile'j tan cyak'olu' pwok swetz. Ba'n tcu'n chinquim swutz yi nink xit yi jun tzatzin yi at swetz tan tu' yi na chintzan tan xtxole'n yi balaj stziblal oy tu'.

¹⁶ Poro ncha'tz quil wocsaj wib nim tan tu' yi na chintzan tan xtxole'n yi jun balaj stziblala'tz, na elnak intxum tetz yi chin tajwe'n cunin tan intxolil. Lastum in ko quil tzintxol yi balaj stziblal.

¹⁷ Na ik yi wajbil tu'k yi na chintzan tan xtxole'n, tzinjake' tzun klo' inchojo'ntz. Poro tan tu' yi ja chincawij tan woque'n tan xtxole'n, cha'stzun na chintzan tan banle'n tane'n. ¹⁸ ¿Mbi'tz inchojo'n jalu'? Yi wetz inchojo'n jalu' i'tz yi na tak' tzatzin swetz yi qui na chintzan tan jakle'n ñch'eybil wetz yi na chintzan tan xtxole'n yi balaj stziblal scyetz wunak.

*Ja tamiwij tib Pawl scyuch' cyakil jilwutz wunak
tan chicambaje'n tetz Cristo*

¹⁹ Cha'stzun te, ja ne'l liwr jak' chica'wl e' wunak, poro ja no'c chi quitane'n alchok jilwutz wunak tan incambal cobox tan cyoque'n tk'ab Cristo.

²⁰ Je na wuleje'j te yi atin ñchixo'l yi e' judiy na wocsaj wib chi quitane'n yi e' judiya'tz tan che' incambal tetz Cristo. Na te yi atin ñchixo'l yi e' yi na chixom te yi ley Moisés qui na no'yintzin scyuch', na na waj tan che' incambal tan chixome'n te yi balaj stziblal. ²¹ Ncha'tz te yi atin ñchixo'l yi e' yi qui na chixom te chiley yi e' judiy, ncha'tz in qui na chinxom te yi chiley yi e' judiy. Poro ilenin atin jak' ca'wl Ryos na atin jak' ca'wl Cristo. Ya'stzun na imban, na na waj yil chixom yi e' wunaka'tz te yi balaj stziblal tetz Jesucristo. ²² Ncha'tz qui

na che' inxux yi e' creyent yi e' cotxcoj, na yi wajbil i'tz tan chiquiwixe'n. Na bin wocsaj wib chi quitane'n cyakil jilwutz wunak bantz chiclaxe'n jujun ḫchixo'l. ²³ Tzinwutz wetz, chumbalaj nin yi balaj stziblal, cha'stzun te na imban cyakil yi e'chk xtxolbila'se'j, tan kaclaxe'n scyuch'u'.

Skaquiwixk tk'ab Kataj kol kamak kib te e'chk takle'n yi na xcy'e' tan po'tze'n junt

²⁴ Ja wi't el chitxumu' tetz, yi cyakil yi e' yi na cho'c tan pil ib te jun ojke'l, tircu'n e' na cho'jkel, poro jun ntzi' yi na tx'acon scyetz. Ncha'tz o' ketz ba'n yi nink kabuch kib tan katx'acone'n te yi itz'ajbil yi quinin bajsbe'n tetz. ²⁵ Cyakil yi e' yi na cyaj cho'c tan pil ib tan ojke'l, na chiq'uicy'lej quib. Ya'stzun na chiban tan chitx'acone'n, bantz jale'n chik'ej. Poro yi chik'ej yi na chicambaj i'tz tetz cobox ntzi' k'ej na sotzok tera'tz. Ma yi o' ketz yi na ko'jkel te'j, i'tz tan kacambal yi jun oy yi quil sotz.

²⁶ Ma yi in wetz yi na no'jkel, ntin na chinx-mayinin kale atit wupombil. I'tz te Ryos yi at tzi'n tcy'a'j. Ej nin je junt elsawutzile'j: Na quilu' yi na chipil quib cob yaj tan biyo'n ib tan chik'ab. Nk'e'tz alchok tu'k na chinicy' cyent yi chik'ab, ma na, na chijoy puntil tan noje'n quen te cyuch'. Ncha'tz in na injoy puntil tan qui xtx'acone'n yi e'chk takle'n cachi' swe'j. ²⁷ Yi in, na chintzan tan makle'n yi tajbil inwankil tan qui wuk'ol ama'l tetz tan banle'n yi e'chk takle'n cachi'. Na lastum tu' in yi ko in te'n tzimpo'tzaj wib. Wech na sken wi't intxol yi balaj stziblal scyetzak wunak.

10

*Ba'n tcu'n quil tz'el nin kalma' te yi e'chk takle'n
yi xcyek tan kapo'tze'n chi banake' yi e' aj Israel*

¹ Cha'stzun te, e'u' wajwutz, yi wetz wajbil i'tz yi nink chinachonu' te yi mbi banake' yi e' kamam kate' tentz. Na cyakil cu'n e' ja chixon jak' jun boc'oj sbak'. Nin cyakil cu'n e' ja chicy' tc'u'l yi mar. ² Nin cyakil e' e' bajij bautizar tane'n tan chichajol yi xomche' te ñchusu'n Moisés. Na yi quicy'e'n tc'u'l yi mar, nin yi chixone'n jak' yi sbak', ya'stzun chibautism bantz. ³ Ej nin cyakil e', e' wan te yi waj yi tak' Kataj scyetz. ⁴ Nin e' uc'a' lentz te yi a' yi ak'lij scyetz. Na e' uc'a' len te yi a' yi eltzaj wutz c'ub. Na yi jun c'uba'tz, ya'stzun jun elsawutzil tetz Cristo. Na xomij yi porer i' scye'j. ⁵ Poro ilenin at wi'nin e' yi qui nin tzatzin Ryos scye'j. Cha'stzun te e' baj cu' sotzal le ama'l tz'inunin tu'.

⁶ Yi xtxolbila'se'j na xcon tan ñchajle'n sketz yi ba'n tcu'n quil tz'el nin kalma' te yi e'chk takle'n cachi' chi banake' cyetz. ⁷ Xom ninch cyajtza'klu' te yi e'chk takle'n yi banij quitane'n chi banake' yi e' kamam kate', na tz'iba'nt cyen: "Yi wi't chib-nixe'n tan wa'a'n, ja chiban yi cyetz cyajbil swutz yi teblal yi ne'ñ wacñ."* ⁸ Ncha'tz e' oqui'chu' tan xna'ni'n nka tan yaji'n chi banake' cyetz, na junit k'ej e' sotze'n junak ox mil chixone'n tan paj yi chijuchul quil. ⁹ Ncha'tz e' oqui'chu' tan pile'n Kajcaw chi banake' cyetz na quin tech nin e', e' sotz tan

* **10:7** Ex 32.6.

lubaj.[†] **10** Nin e' oqui'chu' tan yolche'n Kajcaw chi banake' cyetz, na nin e' cu' sotzal Ryos.[‡]

11 Ej nin cyakil yi e'chk takle'n yi bajij scye'j, i'tz jun techl tetz ketz. Na yi e'chk xtxolbila'tz, tz'iba'nt cyen tetz ketz tan kabnol cwent kib. Na cyakil yi e'chk takle'n yi bnixnak sajle'n tunintz le xe'tzbil tzaj i'tz tan tak'le'n jun kajtza'kl. **12** Cha'stzun te, or quilu', na qui cunin batz chilo'onku' yi e'u' yi na cyalu' yi chin quiw nin e'u'.

13 Poro, yi sajle'n tunintz qui'c pilbil cyeru' yi qui'k micy'pon cyanu'. K'ukek bin chic'u'lutte Ryos, na na el cu'n i' te tetz yol. Nin quil tak' ama'l scyeru' tetz jun pilbil cyeru' yi qui'k tz'icy'pon cyanu'. Na ko na xon tzaj jun chumam pilbil cyeru', stk'e' Ryos yi ñch'eybil cyeru' tan chimuc'ulu'.

*E' benchu' tan wa'a'n ñchixo'l yi e' yi na cyak' k'ej
yi e'chk chiriyosilyi banij tu' tane'n*

14 Cha'stzun te, yi e'u' yi ok'le'n chiwutzu' wa'n, swale' nin scyeru': E' benchu' tan wa'a'n ñchixo'l yi e' yi na cyak' k'ej yi e'chk chiriyosil yi banij tu' tane'n. **15** Bintzi, at cyajtza'kl yi e' yi na cyal yi nk'e'tz xan. Poro cho'k binu' tan xtxumle'n yi yole'j.

16 Yi na kajak yi banl Kataj tibaj yi a' yi at tul yi lak nin yi na kuc'aj len, na ñchaj sketz yi junit o' tk'ab Cristo, yi jun yi sajnak kojxuj yi ñch'el.

Ncha'tz, yi na kapië cu'n yi pam, na ñchaj sketz yi junit o' tk'ab i'. Na, lo'onak yi tetz wankil tan kacolpe'n kacyakil cu'n. **17** Nin jun ntzi' pam na

---

[†] **10:9** Ex 17:2-7; Nm 21:4-9.   [‡] **10:10** Nm 16:41-49.

xcon ka'n. Ncha'tz kutane'n ketz, jun ntzi' o' mpe ala'-k kaxone'n. Na jun ntzi' pam na jatxlij skaxo'l.

18 Ncha'tz cho'ku' tan xtxumle'n yi ñe'n qui-tane'n yi e' aj Israel yi cho'n xomche' te yi antiw ley, yi e' cyetz ja chibajsaj yi ñchi'bel chitx'ixwatz. Nin tan tu' yi ja chibajsaj na elepont yi junit qui-tane'n tu yi chiRyosil.

19 Poro tan yi yola'se'j qui na chintzan tan talche'n yi atk k'ej yi chitx'ixwatz tu chiryo sil yi e' wunak jalu'. Qui'. **20** Na nk'e'tz cho'n na cyak' chitx'ixwatz tetz ketz kaRyosil, ma na cho'n na cyak' scyetz yi e' espíritu cwent Bayba'n. Cha'stzun te baji'ch ñchi'bel chitx'ixwatz cyanu', na kol baj cyanu' junit ñchibne'u' scyuch' e' espíritu cwent Bayba'na'tz.

21 Cha'stzun te qui'c cu tan je'n quic'ajalu' yi a' yi na xcon tan tulse'n tx'akx Kajcaw tkac'u'l, yi ko na chibenaku' tan tc'ajle'n yi xc'ala' yi na xcon tan mayse'n chic'u'l yi e'chk chiryo sil wunak. Qui'c rmeril tan chibajsalu' yi pam yi na xcon tetz jun el sawutzil tetz yi wankil Kajcaw ko na chibenaku' tan wa'a'n kale na chitzanwit tan tak'le'n chik'ej yi e'chk ryos yi banij cuntu'. **22** ¿Qui pe' lcyakax Kajcaw ske'j yi ko ya'tz na kaban? Scyakaxk. Ej nin ¿mas pe' at ketz kachamil swutz i'? Qui'c rmeril.

23 Bintzinin at cu tan kabnol alchok e'chk takle'n, poro at e'chk takle'n yi qui'c na tak' sketz. At cu tan kabnol cyakil, poro nk'e'tz cyakil e'chk takle'n na xcye' tan kaquiwse'n. **24** Qui bin chibantu' ntin yi cyeru' cyajbilu', ma na chijoye'u' punti l tan chiquiwse'n yi e' mas kajwutz.

²⁵ Cha'stzun te yi na chilok'u' chi'baj lakak carnice'r, chijaki'chu' yi ko ja xcon yi ñch'el tetz chitz'ixwatz wunak. Na ko qui na quibitu' yi ja xcon yi ñch'el tetz chitz'ixwatz wunak qui tzun ltak' bis scyeru', ²⁶ na tetz Ryos cyakil jilwutz chi'baj tu cyakil e'chk takle'n yi at wuskil. Nin quil jal kil kol baj ka'n.

²⁷ Ncha'tz kol tz'a'lchij jun wa'a'n scyeru' tan jun yi nk'e'tz creyent, qui'c na ban. Ba'n chibenu'. Nin ba'n chiwanu'-tz te yi mbi tz'ak'lij scyeru'. Tin tu' chijaki'chu' yi ko ja xcon yi ñch'el tetz chitz'ixwatz. ²⁸ Poro ko at jun kajwutz tz'a'lon tetz, yi ja xcon yi ñch'el tetz chitz'ixwatz, ba'n tcu'n quil chibajsaju' bantz qui cyak'olu' bis tetz yi jun kajwutza'tz. Poro elnak katxum tetz, yi tetz Ryos yi chi'baj tu cyakil yi e'chk takle'n yi at wuskil. Nin qui'c kil te'j kol baj ka'n. ²⁹ Poro ba'n tcu'n quil chibajsaju', na stk'e' bis tetz yi jun yi txe'n el xtxum mas te yol Kataj.

Poro ko at jun creyent yil sjak tzaj: “¿Nxac tzun qui'c cu tan kabajsal yi chi'baja'tz? ³⁰ ¿Mbi tzun jale't kil te'j? na ja bin katyoñin tibaj,” ko chij yi juna'tz sban scyeru'. ³¹ Je bin puntile'j tan stza'we'n nin tetz yaj: “Yi na kawan, nin yi na kuc'a', nka alchok scyetz takle'nil yi na kaban, ba'n xcon ka'n tan tak'le'n k'ej Ryos.”

³² Cha'stzun te quil chibantu' yi e'chk takle'n yi na tak' bis scyetz yi e' judiy. Ncha'tz quil chibantu' yi e'chk takle'n yi juntlen ñchiwutz yi e' mas wunak. Quil chibantu' yi e'chk takle'na'tz. Na at e'chk takle'n yi na tak' bis scyetz yi e' creyent yi e' cotxcoj yi ate' ñchixo'lu'. Quil chibantu' yi e'chk takle'na'tz. ³³ Inti in wetz, ilenin na chintzan tan joyle'n puntiil tan chimayse'n yi e' mas wunak. Qui na waj

tzimban ntin yi wetz wajbil, ma na na waj yi ñe'nk chiclax tk'ab Bayba'n.

11

¹ Chixomok binu' te yi wetz yi na imban, na na chinjom te yi mbi cu'n banak Cristo.

Yi e' xna'n yi qui na cho'c jak' ca'wl quichmil

² Ma jalu' e'u' wajwutz, ba'n na chibantu', na, na nu'l tx'akx chic'u'l'u', nin na chitzanu' tan banle'n tane'n yi e'chk chusu'n, quib yi walnak scyeru'.

³ Poro na waj yil tz'el chitxumu' te yi junt xtxobible': Kataj Ryos i' wi' banl wi' te'j Cristo. Nin Cristo i' wi' banl wi' scye'j yi e' yaj. Nin yi e' yaj e' wi' banl wi' scye'j quixkel. ⁴ Cha'stzun te chin tx'ixwil nin scyetz yi e' yaj yi ko qui elnak chitwi' yi na cho'c tan nachle'n Kataj, nka tan xtxole'n yi yol i'. ⁵ Ncha'tz yi e' xna'n, yi na cho'c tan nachle'n Kataj, nka tan txoli'n. Chin tx'ixwil nin yi ko qui'c jun xbu'k je'nak te chiwi'. E' te'n na elsan chitx'ix. Na yi ko qui je'nak jun xbu'k te chiwi', ni'cu'ntz yi ik elnak jukij xi'il chiwi'. ⁶ Cha'stzun te ko at jun xna'n yi qui na taj tan je'n jun xbu'k te wi', ba'n tcu'n c'aple' len yi xi'il wi'. Poro ko na tx'ixwij tan tele'n c'aplu'n yi xi'il wi', ba'n tcu'n yil je' jun xbu'k te wi'.*

⁷ Ma yi e' yaj, qui'c cu tan je'n jun takle'n te chiwi', na e' teblal Ryos, nin na jal k'ej Ryos cya'n. Poro yi e' xna'n na jal chik'ej yi e' yaj cya'n. ⁸ Na yi

* **11:6** At jun chicstumbr yi e' aj Corint i'tz: Cyakil yi e' xna'n na chijop chiwi'tan "xchajle'n yi e' balaj xna'n. Poro ko na chitx'amxij tu junt yaj, na el jukij yi xi'il wi'. Ja lo' el quicy'al yi xbu'k te chiwi' na le wutz cyetz cyajtza'kl ja che'l liwr jak' ca'wl yi jun leya'tz.

bajx yaj, nk'e'tz cho'n tenle'n tzaj te jun xna'n, ma na i xna'n cho'n tenle'n tzaj te yi bajx yaj. ⁹ Ncha'tz yi e' yaj, nk'e'tz banijche' tan chixcone'n scyetz yi e' xna'n, ma na e' xna'n ja chibnix tan chixcone'n nin tan quich'eye'n yi e' yaj. ¹⁰ Cha'stzun te chin tajwe'n cunin yil je' jun takle'n te chiwi' yi e' xna'n tan ñchajle'n ñchiwutz yi e' wunak nin ñchiwutz yi e' ángel yi e' c'ulutxum jak' ca'wl quichmil.

¹¹ Poro skaxo'l ketz yi o' creyent, yi o' yi ato' tk'ab Kajcaw, nicey' nin tu' kak'ej tu kaxna'nil. Na at chik'ej yi e' xna'n nin at chik'ej yi e' yaj. At len kaxac, na junit o'. ¹² Bintzinin bajx tenle'n tzaj xna'n te yi bajx yaj. Poro jalu' cho'n na chitz'ij yi e' yaj scye'j yi e' xna'n. Poro Ryos txumul cyen tetz cyakil yi xtxolbila'tz.

¹³ Cho'k binu' tan xtxumle'n. ¿Ba'n pe' kol tz'oc jun xna'n tan nachle'n Ryos yi ko qui je'nak jun xbu'k te wi'? Qui na yub.

¹⁴ Ncha'tz yi o' ketz yi o' yaj, na el katxum tetz yi qui na yub yi ko quil tz'el jak' kawi'. ¹⁵ Ma yi e' xna'n, na jal cyetz chik'ej yi ko at xi'il chiwi', na ak'ij cyen xi'il chiwi' tan tewe'n mu'ñ te chiwankil. ¹⁶ I bin jalu', ko at jun ñchixo'lu' yi qui na taj yil xom te yi xtxolbila'se'j nin ko na taj tz'oc tan wak' ib te'j, ba'n cyalu' tetz yi ya'stzun ketz katxumu'n. Nin ncha'tz cyakil yi e' mas cmon yi xomche' te'j Ryos, ya'stzun cyetz yi na chixom te'j.

Atjatxo'n ibyi na cho'c tan banle'nyi Santa Cena

¹⁷ Ma jalu', qui na chintzan tan tak'le'n chik'eju' tan yi junt xtxolbile'j yi swale' nin scyeru'. Na qui na yub yi mbi na chibantu' yi na chicham cu'n quibu'. Wech na i'tz klo' tan tak'one'n ba'n scyeru',

poro qui'. ¹⁸ Na ja wit yi tx'akaji'n na chibantu', nin bintzinin lo'. ¹⁹ Cha'stzun te ja jal jatxo'n ib ñchixó'lú' poro tan yi jun xtxolbila'tz ñchilajluchaxk yi e' mero creyent yi na tzatzin Ryos scye'j. ²⁰ Nin tan tu' yi ya'tz na chibantu', nk'e'tz nin yi wa'a'n yi bixba'nt tan Kajcaw na chitzanu' tan banle'n tane'n. ²¹ Na chijunalenu' na chiwanu'. Nin qui na chich'iwu' yi e' mas cyajwutzu'. Nin at e'u' yi tu na chibent quen tu' tan wa'a'n nin qui na chitxumu' yi e' yi qui'c cyetz chiwa'. Ej nin at e' ñchixó'lú' yi na oc a' ñchiwi' tan yi nim tcunin win na baj cya'n. ²² ¿Mbi tzuntz qui na chiwan tzaju'-tz xe'ak chica'lú'? ¿Qui'c ptzun k'ej yi cmon tetz Ryos ñchiwutzu'? Na na chitzanu' tan telse'n chitx'ix yi e' meba' yi qui'c cyetz chiwa'. Cha'stzun te qui'c rmeril tan wak'ol chik'eju' na qui na yub yi e'chk takle'na'tz yi na chibantu'.

*Yi mbi eka'n tan yi Santa Cena
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

²³ Na je puntile'j yi cyajnak talol Kajcaw swetz. Nin ite'n nin i'a'tz e' inchusnaku' te'j. Yi ak'bal yi txant tan bene'n jatxij Kajcaw Jesú, nintzun je' tcy'al yi pamtz. ²⁴ Itzun yi wi't tyoñine'n tibaj, nintzun cu' piñultz, nin taltz: "Yi je'j ya'stzun yi in-wankil yi slo'onk tan jale'n ibanl. Banwok tane'n chi mimbane'j, tan wule'n tx'akx tic'u'l." ²⁵ Ej nin ite'n nin bana's yi chibnixe'n tan wa'a'n, nin je' tcy'al yi laktz, nin ben tlol scyetz: "Yi at tc'u'l yi lake'j, i'tz yi techl yi ja bixe' jun ac'aj trat tan Ryos tan inñch'el. Cyakil tir yil tzibanwok yi xtxolbile'j, ba'n tzitc'aje'n tan wule'n tx'akx tic'u'l," stzun Jesú bantz.

²⁶ Cha'stzun te, cyakil tir yi na chibajsaju' yi pam, nin yi na quic'aje'nu' yi at tc'u'l yi lak, na tzun chitzanu'-tz tan xtxole'n yi quimichil yi wi'tz Kajcaw jalen cu'n yil tz'ul tzaj junt tir.

Sjalok kil ko qui na pujx ka'n yi mbi eka'n tan yi Santa Cena

²⁷ Cha'stzun te qui na yub yi na chibantu' yi na baj yi Santa Cena cyanu'. Na ko qui na pujx ka'n yi mbi eka'n tan yi pam, nin kol ko'c tan bajse'n, sjalok tzun kil te'j. Ncha'tz ko qui na pujx ka'n yi mbi eka'n tan yi a' yi at tul yi lak nin kol baj ka'n, sjalok kil te'j, na na tzun katzan tan telse'n k'ej yi wankil tu yi ñch'el Kajcaw.† ²⁸ Cha'stzun te, skajunal cu'n kanachonk te'j yi ko na el katxum tetz yi mbi na elepont. Ba'n tzun ko'ctz tan bajse'n yi pama'tz nin tan tc'ajle'n yi a' yi at tc'u'l yi lak. ²⁹ Na yi jun yil bajsan nka lc'ajan, nin ko qui na el xtxum tetz yi mbi na elepont, cawste'n i' na tzan tan bajse'n, nin tan tc'ajle'n. Na qui na pujx ta'n yi ñe'n tane'n yi wankil Cristo.‡

³⁰ Cha'stzun te at wi'nin yabi'ñ ñchixo'lu', nin at wi'nin e'yi ja wi't chiquim. ³¹ Poro kol kama'laj kib yi ñe'n kutane'n, quil bajij xtisya' ske'j nin quil tak' Kajcaw kacaws. ³² Poro kol tak' Ryos kacaws i'tz tan kanuc'le'n bantz qui kabene'n tq'uixc'uj scye'j yi e' mas wunak.

³³ Cha'stzun te e'u' wajwutz, yi na chicham cu'n quibu' tan banle'n tane'n yi wa'a'n tetz Kajcaw,

---

† **11:27** Si'leju' 11:21-22; Ef 2:15-16. ‡ **11:29** Ncha'tz 8:12. Yi wankil Cristo i'tz yi cmon creyent. Ncha'tz na xcon yi k'otil pam (5:7) tetz jun elsawutzil yi cmon creyent. Ncha'tz na xcon junintzi' pam (10:17) tetz jun elsawutzil yi junit o' tk'ab Cristo.

chich'iwe' quibu' jalen cu'n yil chimol quibu' chicyakilu'. Ej nin ko at e' yi na chiquim tan we'j x̄chixo'l u' ba'n tcu'n chiwank tzaj xe'ak chica'l tan qui tk'ol Ryos chicaws. ³⁴ Ma yi mas puntil, katx'aje' te'j yil nopen scye'ju'.

12

*Aparchklen kamunl yi ak'ij sketz poro jun ntzi'
yi ak'ol tetz*

¹ Ma jalu' wajwutz na waj yil tz'el chitxumu' tetz yi e'chk jilwutz ajtza'kl yi na tak' yi Espíritu Sant sketz tan xcone'n ka'n. ² Na chinachonu' te'j yi x̄e'n cu'n quitane'nu' yi ate' tzaju' tk'ab yi chics-tumbru'. Nin na chinachonu' te'j yi x̄e'n cunin nchiben ticy'le'nu' tan Bayba'n x̄chiwutz yi e'chk takle'n yi banij cuntu' yi qui na chijilon. ³ Poro yi jalu', swale' nin scyeru' yi xtxolbile'j. Yi e' yi na chijison te'j Jesús, ya'stzun yi e' yi qui'c Espíritu Sant tetz cyalma'. Poro yi e' yi tetz cu'n cyalma' na cyal: "Yi Jesús, i' cu'n i' Ajcaw swe'j," itzun e'a's yi at yi Espíritu Sant tetz cyalma'.

⁴ I bin jalu' at wi'nin jilwutz kamunl yi ak'ij len sketz. Poro jun ntzi' ak'ol tetz, nin i'tz yi Espíritu Sant. ⁵ Ej nin at wi'nin jilwutz puntil tan kax-cone'n, poro jun ntzi' Ajcaw ske'j. ⁶ Nin at wi'nin jilwutz kamunl yi ak'ij len sketz tan kaRyosil nin nk'e'tz junt txumul tetz.

⁷ Ncha'tz ak'ij len kamunl tan yi Espíritu Sant tan jalse'n chibani cyakil cmon. ⁸ Na at jujun yi ak'ijt cyajtza'kl tan yi Espíritu Sant tan pujle'n xo'l jun xtxolbil. Nin at jujunt yi na el chitxum tetz yi e'chk xtxolbil yi at tul yol Kataj yi at q'uixbel nin na

chixcye' tan chichusle'n yi e' mas te'j, poro i'tz tan porer yi Espíritu Sant. ⁹ Ncha'tz at jujunt yi nternin k'uklij chic'u'l te yol Ryos, poro i yi Espíritu Sant ak'ol te yi jun ajtza'kla'tz scyetz. Ncha'tz at jujunt yi na chixcye' tan tulse'n yos tu jun yabi'ë, poro ite'n nin yi Espíritu Sant ak'ol tetz yi jun porera'tz scyetz. ¹⁰ Ej nin at jujunt yi ba'n na chibán e'chk milawr, poro tan tu' yi porer yi Espíritu Sant. Ej nin at jujunt yi chin list nin e' tan xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj, poro tan tu' yi porer yi Espíritu Sant. Nin at jujunt yi na chixcye' tan tele'n chitxum tetz yi ko i'tz yi Espíritu Ryos nka jun espíritu cwent Bayba'n yi na tzan tan pitle'n nin jun yaj. Ej nin at jujun yi at na ban cu'n na xcon chitz'i tak'un yi Espíritu Sant tan yolk'e'n junt jilwutz yol yi qui na a'w cyak'un. Nin at e' yi ba'n chixcye' tan xtx'ixpe'n e'chk yola'tz le cyetz chiyol. Poro i'tz tan tu' porer yi Espíritu Sant. ¹¹ Na cyakil yi e'chk jilwutz ajtza'kla'tz, ite'n nin Espíritu Sant ak'ol tetz. Nin jatxijt len sketz quib yi tajbil i'.

Yi o'ketz yi o' creyent o' wankil Cristo tane'n

¹² Yi wankil jun yaj jun ntzi' tane'n, poro ala' len cu'n wekl. Cha'stzun kutane'n yi o' creyent. Junit kutane'n tk'ab Cristo. ¹³ Na yi kabaje'n bautizar, junit k'u'j o' nkaban. Nin ite'n nin Espíritu yi nko'csan jak' ca'wl. Ma jalu' junit k'u'j o'. Qui'c na ban mpe o'-k judiy nka qui'. Qui'c na ban yi ko o' esclaw nka qui'.

¹⁴ Cho'n kutane'n ketz yi o' creyent chi tane'n wankil jun yaj. Nk'e'tz yi jun ntzi'-k wekl yi wankil, ma na ala' len cu'n wekl tane'n poro junit i'. Ni'cu'n tzun kutane'n ketz tk'ab Cristo junit o'.

¹⁵ Na qui'c rmeril yi nink tal tkan jun yaj: “Tan tu' yi nk'e'tz in yi k'ab, nk'e'tz in tetz yi wankil yaj.” Qui'c rmeril yi nink tal yi jun xtxolbila'tz, na ite'n nin wankil yaja'tz yi tkan. ¹⁶ Ncha'tz yi nink tal yi ñchin jun yaj: “Tan tu' yi nk'e'tz in yi wutz, nk'e'tz in tetz yi wankil.” Qui'c rmeril, na ite'n nin wankil yaja'tz. ¹⁷ Na yi wutzaj cu'nk cyakil yi kawankil, ¿lok tzun kañchintz, nin ñe'n kubit jun yol? Nin yi ñchimbaj cu'nk cyakil yi kawankil, ¿lok tzun kaju'-tz, nin ñe'n kasakon? ¹⁸ Ma na qui'. Na Ryos txumun cyen tetz cyakil jilwutz kawekl. Nin i' bixban cyen kale tajwe'ne't e'chk wekla'tz. ¹⁹ Yi june'nk wekl tane'n yi kawankil, ¿na' tzun atit yi mas wekl kawankiltz? ²⁰ Poro yi kawankil, ala' len cu'n wekl, poro junit tane'n.

²¹ Qui'c rmeril yi nink tal kawutz tetz kak'ab: “Qui'c axac swetz.” Ncha'tz qui'c rmeril yi nink tal kawi' tetz kukan: “Qui'c axac swetz.” Qui'c rmeril. ²² Na yi e'chk kawekl yi i cu'n qui'c xac tane'ntz, ya'stzun yi mas tajwe'n. ²³ Nin ya'stzun yi at k'ej. Ncha'tz yi e'chk kawekl yi na katx'ixwij ta'n, i tzun i'a'tz yi wekij mas ka'n. ²⁴ Poro yi mero bintzi i'tz, Ryos bnol tetz cyakil kawankil. Nin ja tak' i' mas k'ej yi e'chk kawekl yi qui'c mas k'ej tane'n. ²⁵ Yi tajbil Ryos te e'chk wekl kawankil i'tz tan quich'eyal quib squibil quib. Nk'e'tz tajbil i' tan chijatxol quib yi e'chk wekl kawankil. ²⁶ Cha'stzun te ko at jun kawekl yi na yobtij, tircu'n tzun kawankil na bisuntz ta'n. Nin ko at jun kawekl yi na jal k'ej, tircu'n tzun yi e' mas kawekl na chitzatzintz te'j.

²⁷ Yi xe' yi xtxolbila'se'j yi nwäl scyeru' i'tz: Yi

o' ketz, yi o' creyent, o' wankil Cristo tane'n. Nin cyakil o', o' len jun wekl i'. ²⁸ At e' skaxo'l yi bixba'nche't tan Ryos tan chixcone'n tetz apostl. Ej nin at e' yi bixba'nche't tan xtxole'n yi yol Ryos, nin at e' yi bixba'nche't tan chichusle'n wunak. Ej nin ncha'tz at e' yi ba'n na chibán milawr. Ej nin at e' yi ba'n na ul yos cya'n tu yabi'ë. Ej nin at e' yi list e' tan ñch'eye'n junt. Ej nin at e' yi at cyajtza'kl tan cawu'n. Ej nin at e' yi at na ban cu'nt na xcon chitzi' tak'un yi Espíritu Sant tan yolche'n junt jilwutz yol, yi qui na pujx cyak'un.

²⁹ Poro nk'e'tz o' len apostl. Ej nin nk'e'tz o' len aj txolinl, nin nk'e'tz o' len aj chusunl. Nin nk'e'tz cyakil cu'n o' na kaban e'chk milawr. ³⁰ Nin nk'e'tz cyakil o' ak'ij len porer sketz tan chitz'aque'n yabi'ë. Nk'e'tz cyakil o' yi na xcon katzi' tak'un yi Espíritu Sant tan yolche'n junt jilwutz yol yi qui na pujx ka'n. Ncha'tz nk'e'tz cyakil o' yi ba'n na a'w xtx'ixpe'n yi jun jilwutz yola'tz ka'n. ³¹ Ma jalu', xo'l yi jun c'oloj kamunla'tz, chijoye'u' yi cyeru' cyajbilu' yi mas balaj tcu'n ñchiwutzu'.

Poro yi in wetz, na waj wal scyeru' yi xtxolbil yi mas balaj tcu'n.

13

Yi lok' ib

¹ Ma jalu' je bin yi xtxolbil yi mas balaj, i'tz yi lok' ib. Na ko chumbalaj nin kajilon, mpe ik chitane'n chijilon yi e' ángel, qui'c na tak' sketz yi ko qui'c lok' ib skuch'. Ncha'tz ko qui'c lok' ib skuch', ni'cu'n tzun o'-tz tu jun ch'ich' yi wi'nin na txajcan, nka tu e'chk wot yi na towne'. ² Ncha'tz mpe chumbalaj nink na katxolin, qui'c na tak' sketz ko qui'c lok'

ib skuch'. Nin ko na el katxum tetz cyakil e'chk chusu'n, nin cyakil e'chk ajtza'kl, qui'c na tak' sketz ko qui'c lok' ib skuch'. Ncha'tz mpe nink kaxcye' tan xtx'ixpe'n luwaril jun ju'wtz tan tu' yi cho'n k'uklij kac'u'l te Ryos, qui'c na tak' sketz ko qui'c lok' ib skuch'. ³ Ncha'tz mpe nink kajatx nin cyakil kamebi'l tan chic'a'che'n yi e' meba', qui'c ltak' sketz ko qui'c lok' ib skuch'. Ncha'tz mpe nink kak' kawankil scyetz yi e' kacontr tan chipatil, qui'c ltak' sketz ko qui'c lok' ib skuch'.

⁴ Poro ko at lok' ib skuch', at tzun kapasens. Nin ko at lok' ib skuch' balaj tzun o'-tz. Ko at lok' ib skuch' quil tz'el kalma' te e'chk takle'n yi at tk'ab junt yi na tak' chi'ch c'u'lal sketz. Ncha'tz qui kocsaj kib nim tu kajilon. Nin ko at lok' ib skuch', quil kocsaj kib nim tu kajtza'kl. ⁵ Nin ko at lok' ib skuch', quil kajoy ntin yi ketz kajbil, ma na i yi tajbil yi kuch'. Nin ko at lok' ib skuch' qui'c kamacle'n. Nin qui na kawnaj cu'n yi chi'ch c'u'lal tetz kalma'. ⁶ Nin qui na tzatzin kalma' te jun takle'n cach'i' yi na bajij te junt, poro ilenin na katzatzin te yi e'chk takle'n balaj yi na bajij te junt. ⁷ Na ko at lok' ib skuch', cyakil cunin tzun muq'uijtz ka'n. Nin ilenin na kocsaj yi at balajil junt. Ncha'tz ilenin at kach'iw yi slajluchaxk yi balajil jun skawutz. Nin na icy'pon cyakil yi e'chk takle'n cach'i' ka'n.

⁸ Yi lok' ib quil sotz. Poro yi xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant, sotzok tera'tz. Ej ncha'tz yi yolche'n junt jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant, sotzok tera'tz. Ej nin ncha'tz yi pujle'n xo'l e'chk xtxolbil sotzok tera'tz. ⁹ Poro qui'c nin jun yi at tajtza'kl jalu' yi tz'aknak cu'nk.

Nin qui'c nin jun xtxolbil yi na katxol jalu' yi tz'aknak cu'nk. ¹⁰ Poro tzantzaj yil jal kajtza'kl yi tz'aknak cu'n, sotzok cyakil yi e'chk ajtza'kla'tz yi nk'e'tz tz'aknak cu'n.

¹¹ Na je jun elsawutzile'j: Yi in tzaj nitxa' ja chin-jilon chi na jilon jun nitxa'. Nin yi in tzaj nitxa', cho'n nin wajtza'kl chi tajtza'kl jun nitxa'. Poro yi tijine'n inc'u'l, nintzun cyaj wilol yi tajtza'kl jun nitxa'.

¹² Ncha'tz yi kajtza'kl jalu', ni'cu'n chi yi na kax-may nin yi kayubil tul jun spej yi maymuj. Poro tzantzaj slajluchaxk cyakil e'chk takle'n skawutz na yi jalu' noque'n nin pujx ka'n. Poro tzantzaj cyakil cu'n spujxok kak'un, chi na el xtxum Ryos sketz jalu'. ¹³ Poro at ox ajtza'kl yi quil sotz tetz ben k'ej ben sak. Tajwe'n tan k'ukewe'n kac'u'l te Kataj Ryos. Tajwe'n yi ilenin at kach'iw te i'. Nin tajwe'n yil kalok' kib skibil kib. Poro yi mas tajwe'n te yi ox xtxolbila'tz, i'tz yi lok' ib.

14

*Mas balaj yi xtx'olche'n xo'l yol Kataj swutz
yolche'n junt jilwutz yol*

¹ I bin jalu' chilok'e' bin quibu' squibil quibu'. Nin chijoye'u' puntil tan chicambalu' yi e'chk ajtza'kl yi na tak' yi Espíritu Sant sketz. Poro yi ajtza'kl yi mas balaj yi at rmeril tan chicambalu' i'tz yi xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant. ² Na ko at jun yi na jilon le junt jilwutz yol, cya'l jun na el xtxum tetz. Na nk'e'tz cho'n na jilon nin scyetz wunak, ma na ntin Ryos na bitan tetz. Bintzi tan porer yi Espíritu Sant na jilone't yaj, poro qui na el chitxum wunak tetz yi

mbi na tzan tan yolche'n. ³ Poro yi e' yi na cho'c tan xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant na tzun chixcye' cyetz tan chiquiwse'n nin tan chimayse'n yi e' cmon creyent. ⁴ Poro alchok scyetz yi na jilon le junt jilwutz yol, yi cya'l jun na el xtxum tetz, ḫchuc cuntu' i' te'. Poro yi e' yi na chitxol yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant, na tzun chitzan cyera'tz tan chiquiwse'n yi e' cmon creyent. ⁵ Ba'n atit yi nink cho'c lenu' tan yolche'n e'chk jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant. Poro yi mero wajbil scye'ju' i'tz yi nink cho'c lenu' tan xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj le cyeru' chiyolu' tan porer yi Espíritu Sant. Na mas balaj tcu'n yi e' yi na chitxol yi yol Kataj swutz yi e' yi na chiyol e'chk jilwutz yol yi cya'l jun na el xtxum tetz. Na yi ko ya'tz quil chiquiwix yi cmon creyent cya'n. Na ntin chiquiwixk kol cho'c tan xtx'ixpe'n le chiyol yi e' yi na chitzan tan tbite'n.

⁶ Ma jalu' bin wajwutz ḡmbil tak' scyeru' yi nink nopen tan yolche'n e'chk jilwutz yol ḫchixo'l' yi qui na el chitxumu' tetz? Qui'c ltak' scyeru' na quil tz'el chitxumu' tetz. Ma na tz'ak'onk ba'n scyeru' kol no'c tan xtx'olche'n xo'l jun xtxolbil yi nöchaj Ryos swetz nka kol wal jun ajtza'kl yi bintzinin tetz. Na qui'c tak' scyeru' yi ko quil tzintx'ol xo'l yi yol Kataj, nka ko quil tzintx'ol xo'l jun chusu'n yi ak'ijt swetz tan Ryos.

⁷ Ej nin je jun elsawutzile'j: At wi'nin e'chk takle'n chi tane'n jun su' nka jun quitar yi ba'n na tzlincan poro ko qui'c xtxolbil yi kulil yi son yi na tzan ḡxe'n tz'el katxum tetz mbi sonil? ⁸ Ni'cu'n chi tane'n yi chun yi na xcon cyak'un e' sanlar. Yi ko qui'c kulil yi wi' yi chun yi na tzan ḡxe'n tz'el

chitxum yi e' sanlar tetz yi ko tajwe'n chiban list quib tan oyintzi'? ⁹ Ncha'tz bin e'u' ko cya'l na el xtxum te chiyolu', ¿xe'n tzun tz'el chitxum tetz yi mbi na chitzanu' tan yolche'n? Na cyek'ek' tu' na icy'an nin chiyolu'. ¹⁰ Bintzi at wi'nin jilwutz yol wi munt, nin qui'c nin jun yi qui'ck xtxolbil. ¹¹ Poro ko qui na el intxumtz tetz, in bin awer naka'tz swutz yi taw yi jun yola'tz. Nin ncha'tz i', i' awer nak tane'n tzinwutz wetz. ¹² Cha'stzun te e'u' wajwutz, tan tu' yi na el cyalma'u' te yi e'chk ajtza'kl yi na tak' yi Espíritu Sant sketz, chijoye'u' bin yi e'chk ajtza'kl yi na xcon tan chiquiwse'n yi cmon creyent.

¹³ Cha'stzun te ko at jun ñchixo'lu' yi na jilon le junt jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant, ba'n tzun sjak i' ñch'eybil tetz tetz Ryos tan xtx'ixpe'n le chiyol yi e' mas creyent. ¹⁴ Ej nin kol no'c tan nachle'n Kataj le junt jilwutz yol yi qui na el intxum tetz, na tzun chintzan tan nachle'n Kataj tan porer yi Espíritu Sant, poro yi wetz wajtza'kl qui na el xtxum tetz yi mbi lo' na inyolbej. ¹⁵ ¿Mbi tzun kabantz? Ba'n atit kol kanach Kataj le junt jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant, poro ncha'tz tajwe'n yil kanach Kataj tan kajtza'kl tan tele'n katxum tetz yi mbi na kayol. Ba'n kabitzin le junt jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant, poro ncha'tz tajwe'n kabitzin tan kajtza'kl tan tele'n katxum tetz yi mbi i il na kabitzij. ¹⁶ Na ko ntin na chitzanu' tan tak'le'n chik'ajsibilu' tetz Kataj le junt jilwutz yol ¿xe'n pujx cya'n yi e' mas kajwutz? nin ¿xe'n tzun lcyal "Amén" ko qui na el chitxum te yi yol yi na xcon cyanu'? ¹⁷ Bintzinin ba'n atit yi na chityoñinu' le junt jilwutz yol yi cya'l na el

xtxum tetz, poro *ꝑxe'n chiquiwix yi e' mas cyanu'?*

¹⁸ Ntyoꝑ tetz Ryos yi ba'n na xcon intzi' tan yi Espíritu Sant tan yolche'n junt jilwutz yol yi cya'l na el xtxum tetz. Ej nin mas na imban yi je'j *ꝑchiwutz cyeru'*. ¹⁹ Poro yi na no'c tan *ꝑchusle'n* jun cmon creyent, mas ba'n tcu'n yi o' ntzi' tkan yol xcon wa'n yi at xtxolbil swutz lajuj mil yol yi quil pujx cya'n.

²⁰ Ma jalu' e'u' wajwutz nk'e'tz bin e'u' *nitxa'*. Chitxumi'chu' yi tajtza'kl jun nitxa'. Poro ba'n cyocsaj quibu' chi tane'n jun nitxa' yi qui na tzan tan xtxumle'n e'chk ajtza'kl cachi'. Cho'ku' bin tz'aknak cu'n tu chitxumu'nu' ²¹ Na at jun xtxolbil le yol Kataj yi tz'iba'nt cyen: "Chin jilonk scyetz yi e' wunake'j tan junt jilwutz yol, nin tan chitzi' yi e' awer nak. Poro qui'c ltak' na quil cyocsaj." ²² Yi xtxolbila'tz na *ꝑchaj sketz* yi qui'c na tak' yolche'n junt jilwutz yol scyetz yi e' creyent. Poro ba'n xcon tan c'ase'n cyajtza'kl yi e' yi qui na cyocsaj. Poro yi tajwe'n scyetz yi e' cmon creyent i'tz yi xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant. Mpe qui'k pujx mas cyak'un yi e' yi qui na cyocsaj.

²³ Cha'stzun te, ko ilenin na chitzanu' tan yolche'n e'chk jilwutz yol yi cya'l na el xtxum tetz, chelpon yab wunak scye'ju'. Nin kol chocopon kale chichamone't quibu', scyale' yi e'u' yab. ²⁴ Poro yi nink cho'c lenu' tan xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant tz'elepon chitxum tetz yi e' juchul il. Ej nin qui cunin batz chibisunk ta'n. ²⁵ Nin chinachonk te e'chk ajtza'kl cachi' yi cy'a'n cya'n. Nin *ꝑchimebjaje'* quib swutz Ryos tan c'u'laje'n i'. Na kol quibit jun yol yi at xtxolbil

tz'elepon chitxum tetz yi bintzinin at porer Ryos
ÿchixo'lu'.

Tajwe'n yi xtxolbil cu'n kulej kamunl

²⁶ Cha'stzun te e'u' wajwutz, yi na chicham cu'n quibu', ba'n ko cy'a'n len jujun bitz cyanu'. Nin ba'n ko cy'a'n len jujun chusu'n cyanu'. Ko at jun yi ja el xtxum tetz jun xtxolbil le yol Kataj ba'n xtxol i'. Ko at jun yil syol junt jilwutz yol tan porer yi Espíritu Sant, tajwe'n tan xtx'ixpe'n le cyeru' chiyolu'. Cyakil yi xtxolbile'j xconk tan chiquiwse'n yi cmon. ²⁷ Ko at e' yi na cyaj chijilon le junt jilwutz yol ba'n atit, poro tajwe'n ntin chijilon cob nka ox. Ej nin nk'e'tz junit tir chijilon yi oxa'tz. Nin kol jilon jun le junt jilwutz yol yi cya'l na el xtxum tetz, tajwe'n cunin tan toque'n junt tan xtx'ixpe'n le cyeru' chiyolu'. ²⁸ Na yi ko qui'c jun tan xtx'ixpe'n yi jun jilwutz yola'tz, ba'n tcu'n tzun quil chijilontz ÿchixo'l cmon, ma na chichuc cuntu' tu Ryos. ²⁹ Nin ncha'tz yi e' aj txolinl, ba'n tcu'n ko ntin cob nka ox chijilon. Ma yi e' mas ba'n tzun cho'ctz tan tbite'n chiyol. ³⁰ Poro ko at jun yi na ÿchaj Kataj jun ac'aj xtxolbil tetz, ba'n tak' yi jun yi na jilon ama'l tetz tan yol. ³¹ Na ba'n cho'c len yi e' aj txolinl tan txoli'n, poro chijunalen cu'n. Tz'elepon tzun chitxum cyakil yi cmon tetz yi ÿchusu'n, nin ÿchiquiwixk ta'n. ³² Na jun aj txolinl yi bintzinin i' tetz Ryos na mak tib te yi yol yi na jilon. ³³ Xtxolbil cu'n bin lkulej kamunl na qui na pek' Ryos te jun kamunl yi qui'c xtxolbil.

³⁴ I bin jalu', qui na yub yi ko tu nin na chijilon tu' yi e' xna'n le ca'l Ryos. Na nk'e'tz na chiban yi e' mas cmon creyent. Na qui na yub ko tu

na chijilon tu' yi e' xna'n te yi ate' le ca'l Ryos. Ma na tajwe'n tan cyoque'n c'ulutxum jak' ca'wl quichmil chi tz'iba'nt cyen le ley Moisés.* ³⁵ Poro ko at jun xtxolbil yi na cyaj tz'el chitxum tetz, ba'n tcu'n chijke' scyetz quichmil xe chica'l. Na qui na yub yi na chijilon e' xna'n le ca'l Ryos.

³⁶ Quil cyocsaj quibu' nim tu cyajtza'klu' na nk'e'tz cho'n xe'tle'n yi yol Kataj ñchixo'lu'. Nin nk'e'tz ntin tetz cyeru' yi ak'le't yol Kataj. ³⁷ Ej nin ko at e' ñchixo'lu' yi at cyajtza'kl nin yi nojnak cyalma' tan yi Espíritu Sant, scyak'e' k'ej yi xtxolbila'se'j, na na el chitxum tetz yi i'tz yi ca'wl Kataj yi na chintzan tan talche'n nin scyeru'. ³⁸ Poro ko at jun yi qui na taj yil xom te yi xtxolbila'se'j, cyajk tu' i'-tz tu yi tetz tajtza'kl.

³⁹ Cha'stzun te e'u' wajwutz, chijoye'u' puntiil tan xtx'olche'n xo'l yi yol Kataj tan porer yi Espíritu Sant. Nin chimaki'chu' yi e' yi na xcon chitz'i tan yi Espíritu Sant tan yolche'n junt jilwutz yol. ⁴⁰ Poro tajwe'n yi puntiil cu'n sban cyakil chimunlu'. Tajwe'n yi xtxolbil cu'n quileju'.

15

Yi titz'e'n junt tir Cristo

¹ I bin jalu' e'u' wajwutz, na waj no'c tan c'ase'n cyajtza'klu' te yi balaj stziblal yi ja wi't intxol scyeru', yi ja wi't cyocsaju', yi xomche'u' te'j. ² Ya'stzun yi balaj stziblal yi ñchic laxku' ta'n yi ko bintzinin na cyocsaj cuninu' yi xtxolbil yi intxolnak scyeru'.

---

* **14:34** Gn 3:16.

³ Bajx cunin e' inchusulu' te yi wetz yi chusij chint te'j, i'tz: Yi ja quim Cristo tan ñchojle'n kil, quib yi tz'iba'nt cyen. ⁴ Nin ja mukxij i', poro le toxi'n k'ej ja itz'ij junt tir ñchixo'l alma' nin ja el cu'n te'j quib yi tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj. ⁵ Ej nin ja ñchaj tib i' swutz Céfas. Nin yi tele'n tiemp, ñchaj tibtz ñchiwutz yi e' mas apostl. ⁶ Ej nin at junt tir, yi ñchaj tib ñchiwutz mas o' cient kajwutz te yi chichamo'n quib. Nin at wi'nin e' itz'e' jal'. Ncha'tz at e' yi ten chiquim. ⁷ Nin yi tele'n tiemp ja ñchaj tib i' swutz Jacow. Nin ñchiwutz cyakil yi e' apostl.

⁸ Ej nin wi'tzbil tlen ja ñchaj tib tzinwutz wetz. Poro yi ñchajol tib, nsken balk'ij tiemp. ⁹ Cha'stzun te, qui'c mas wetz ink'ej ñchiwutz yi e' mas apostl, na qui'c inxac tan woque'n tetz apostl. Na no'cnakin tan chibuchle'n yi e' creyent. ¹⁰ Poro ntyoñ tetz Ryos tan yi banl talma' i' yi ja no'c tetz apostl. Nin ja jamelan cu'n yi banl talma' i', na mas na nak'uj wetz ñchiwutz yi e' mas. Poro nk'e'tz yi ink na nak'uj ma na i'tz yi porer Kataj. ¹¹ Qui'c na ban, mpe ink na chintzan tan txoli'n nka yi e' mas apostl, na ite'n nin xtxolbila'tz na katxol scyuch'. Nin ite'n nin xtxolbila'tz yi na cyocsaju'.

Yi e' alma' chitz'ok junt tir

¹² Ma jal' na tzun katzan tan xtxole'n yi itz'nak junt tir Cristo ñchixo'l alma'. Poro ko ya'tz na kaban, ¿mbi tzuntz na cyalwit cobox ñchixo'lu', yi qui'c itz'e'n junt tir ñchixo'l alma'? ¹³ Na yi qui'k itz'e'n junt tir, qui tzun klo' itz'nak Cristo. ¹⁴ Nin yi qui'k itz'nak i' ñchixo'l alma', qui'c tzun klo' xac yi na katzan tan xtxole'n, nin qui'c klo' na tak' scyeru'

yi na cyocsaju' kayol. ¹⁵ Ncha'tz yi qui'k itz'nak Cristo, o' bin klo' la'ja'tz tu kayol na na katzan tan talche'n yi Ryos nje'san tzaj Cristo ḫchixo'l alma'.

¹⁶ Ncha'tz yi qui'k itz'e'n junt tir qui bin klo' itz'nak Crista'tz. ¹⁷ Nin yi qui'k itz'nak i' qui'c klo' na tak' yi na kocsaj. IẊnin klo' ato'-tz tk'ab kil. ¹⁸ Ncha'tz klo' yi e', yi quimnake't tk'ab Cristo, sotzel klo' chiwutz. ¹⁹ Na yi ntink at kach'iw te Cristo tul yi tiemp yi ak'ij sketz tzone'j wuxtx'otx', lastum tzun klo' o'-tz, na sotzel klo' kawutz sbne'.

²⁰ Poro yi mero bintzi i'tz yi itz'nak Cristo ḫchixo'l alma'. Nin i' yi bajx yi ja itz'ij ḫchixo'l alma'. ²¹ Na tan tu' paj jun yaj, na kaquim len. Poro ncha'tz tan tu' junt yaj at rmeril yil kitz'ij ḫchixo'l alma'. ²² Na tan tu' yi junit o' tu Adam tx'aklij len quimichil skawutz kacyakil cu'n. Poro yi ko junit o' tu Cristo, skitz'ok junt tir.

²³ Poro aparchklen ka'oril tan kitz'e'n junt tir. Na Cristo i' yi bajx. Poro yil tz'ul tzaj junt tir, kalena's tzun chitz'ijt yi e' yi quimnake' tk'ab i'. ²⁴ Ej nin kalena's tzun tzaj wi' cyakil yi na bajij jalu'. Ej nin ya'stzun yil sjatx nin i' yi ca'wl tk'ab Kataj Ryos, yi tetz Taj. Poro nsken baj xitul yi cyajtza'kl cyakil yi e' bajxom, scyuch' cyakil yi e' yi at ca'wl ḫchik'ab, scyuch' cyakil yi e' yi chin cham nin e'. Ma yil xcye' i' tan xite'n cyajtza'kl cyakil yi e' ajcawa'tz, kalena's tzun sjatx nin i' yi ca'wl tk'ab Kataj Ryos.

²⁵ Poro chin tajwe'n cunin lcawun Cristo jalen cu'n yil cho'c cyen cyakil yi e' tetz contr jak' tkan. ²⁶ Ej nin yi wi'tzbil contr yi slo'onk ta'n i'tz yi

quimichil. ²⁷ Na tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj: “Chocopon cyakil e'chk takle'n jak' tkan i'.” Poro qui na jop yi tz'ocpon Kataj Ryos jak' ca'wl i'. Na Ryos tz'ocsan cyakil jak' tkan Cristo. ²⁸ Ej nin yil tz'oc cyakil jak' tkan yi Cy'ajol, kalena's tzun lajluchax yi at i' jak' ca'wl Ryos, yi Ryos yi mo'csan cyakil jak' ca'wl i'. Ej nin kalena's tzun lajluchax yi ato' len kacyakil cu'n tuml cyakil yi at bene'n tzi'n tk'ab Ryos.

²⁹ Ncha'tz ¿mbil tak' scyetz yi e' yi na chibajij bautizar, tetz chik'ajbil yi e' yi nsken chiquim, yi ko qui'c itz'e'n junt tir? Qui'c ltak'.

³⁰ Ncha'tz yi o' ketz ¿mbil tak' sketz, yi na katij e'chk q'uixc'uj tan paj yi na kaxom te yol Kataj ko qui'c itz'e'n junt tir ñchixo'l alma'? ³¹ E'u' wajwutz jun cu'n yol yi yole'j yi na wal nin scyeru'. Qui'c nin jun k'ej yi qui'k na oc inxo'wse'n tan inquime'n, tan paj yi na wocsaj yi yol Kataj. Ma jalu' yi ko qui'c itz'e'n ñchixo'l alma' ¿nxac na inmuc' yi e'chk q'uixc'uja'tz? ³² Ncha'tz ¿mbil tak' swetz yi na no'c tan wak' ib scyuch' yi e' yi i cunin cyuch' smaron txuc yi ate'tzone'j le tnum Efeso,* yi ko quil tz'itz'ij walma' junt tir? Qui'c ltak'. Ej nin ko quil chitz'ij junt tir yi e' yi quimnake', ba'n tcu'n tzun klo' kakbantz, kawantz, kabne' cu'n tetz yi kajbil, na qui na kil ko tzun kaquim ek ca'p.

³³ Cha'stzun te e'u' wajwutz e' xubsi'chu'. E' xomi'ch cyenu' scye'j yi e' mal wunaka'tz yi qui na cyocsaj yi at junt tir itz'e'n, na ñchixubsoku' cya'n. ³⁴ Ma yi e'u' cyeru' c'asok bin cyajtza'klu'. Qui't chixomu' te yi jun chusu'na'tz yi na tal yi qui'c

---

* ^{15:32} Cho'n lo' at Pablo le tnum Efeso yi bnixe'n yi carte'j.

itz'e'n junt tir. Na lastum e'u', na at e' ñchixó'lu' yi qui na cyocsaj yol Ryos.

Yi ñe'n cu'n sbne' chiwankil yi e' chitz'ok junt tir

³⁵ I bin jalu' at lo' e' yi na chitzan tan jakle'n yi yole'j: “¿Ñchitz'ok pe' junt tir yi e' alma'?” nka “¿Ñe'n sbne' chiwankil yil chitz'ij?” che'ch lo'.

³⁶ Chin ploj nin bin cyajtza'kla'tz, ko ya'tz na chijak. ¿Qui pe' na el chitxum tetz? yi na oc jun ij ttx'otx' na je' ul tal, ma yi xc'oml na k'ay. ³⁷ Nin yi na je' ul yi tal, nk'e'tz ni'cu'n yubil tu yi bak'wutz ij yi ja oc cyen ttx'otx'. Mpe ik ixi'n triw nka alchok scyetz jilwutz ijil, apart yubil yi na je' ul. ³⁸ Na wenkse'n tib yi talma' yi ij tan Ryos, quib yi tajbil i'. Nin aparchk len e'chk jilwutz ij ta'n.

³⁹ Ncha'tz kutane'n ketz, nk'e'tz ni'cu'n kachi'bel tu chichi'bel yi e' txuc. Na apart yi smaron txuc nin apart cyetz cay, scyuch' yi e' yi na chixicy'in tcya'j.

⁴⁰ Ncha'tz quitane'n yi e' yi itz'e' tcya'j, nk'e'tz ni'cu'n tane'n chiwankil tu yi o' ketz yi ato' tzone'j wuxtx'otx'. ⁴¹ Ncha'tz yi k'ej, apart yubil tu yi xaw tu e'chk tx'uml. ⁴² Ej nin cho'n cu'n sbne' yil chitz'ij junt tir yi e' alma'. Na yi na mukxij kawankil, na k'ay, poro yil chitz'ij junt tir qui't lk'ay. ⁴³ Na yi na mukxij yi kawankil qui'ct k'ej, poro yil tz'itz'ij junt tir kawankil sjalok k'ej. Ej nin qui'c ñchamil kawankil yi na mukxij, poro yil tz'itz'ij junt tir sjalok ñchamil.

⁴⁴ Ncha'tz yi kawankil, yi ntaxk quim, i'tz jun kawankil yi na cawun kajtza'kl te'j. Ma yil kitz'ijt, sjalok junt kawankil yi tz'ocopon jak' ca'wl yi Espíritu cwent Ryos. ⁴⁵ Ej nin je junt xtxolbile'j yi tz'iba'nt cyen: “Yi bnixe'n Adam, yi

bajx wunak, ak'ij tu' u'luj yi xew tan Ryos." Ma yi Cristo, yi ca'p Adam tane'n, i' na ak'on tetz kutz'ajbil. Nin i' yi ajxetze'l tane'n tetz junt jilwutz ac'aj wunak. Nin i'tz yi o' ketz yi na kaxom te yi tetz tajbil. ⁴⁶ Poro jalu' ilenin na cawun yi tajbil yi kawankil ske'j. Ma yil kitz'ij junt tir, nk'e'st tzun kawankil ajcaw ske'j sbne', ma na i yi kajtza'kl balaj, ya'stzun ajcaw sbne' te yi ac'aj kawankil. ⁴⁷ Yi bajx Adam cho'n jale'n te'tz wuxtx'otx'. Nin tx'otx' tu' i'. Poro yi ca'p Adam yi ncha'tz wunak nin i'-tz, cho'n mpon tzaj te'tz jalen tzi'n tcy'a'j. Nin i' yi Cristo, yi Ajcaw ske'j. ⁴⁸ Ncha'tz yi bajx Adam tx'otx' tu' te'tz. Nin cyakil yi e' yi ate' wuxtx'otx', ni'cu'n e' tu yi bajx Adama'tz. Poro yi o' yi ato' tk'ab yi Adam yi cho'n mpon tzaj tcy'a'j, kocopon chi tane'n i'. ⁴⁹ Quib yi o' teblal yi bajx Adam jalu' yi tx'otx' tu' i', ncha'tz tzun o' ketz, kocopon tetz teblal yi jun yi cho'n mpon tzaj tcy'a'j.

Jepon tx'ixp kawankil

⁵⁰ Ma jalu' e'u' wajwutz, yi eka'n tan cyakil yi xtxolbila'se'j, i'tz yi qui'c rmeril tan tpone'n kawankile'j kale na cawune't Ryos. Na qui'c rmeril tan tpone'n jun takle'n yi na k'ay le ama'l kale qui'cle't k'aynak. Tajwe'n yi apart kawankil sbne'.

⁵¹ Ma jalu', swale' nin scyeru' yi mbi cu'n sbajok ske'j tzantzaj. Nin i'tz jun xtxolbil yi txe'n cunin quibitu'. Je puntile'j: Nk'e'tz cyakil o' skaquimok, poro cyakil o' kajepon tx'ixp. ⁵² Kajepon tx'ixp lajke'l, chi na lit'ne' kawutz. Na yil ñch'in yi wi'tzbil chun, kajepon tx'ixp.

Ma yi e' alma', chitz'ok tu jun ac'aj chiwankil. Na yil tz'oc yi chun kalena's tzun chitz'ij junt tir tan qui't k'aye'n yi jun ac'aj chiwankila'tz. Na yi kalma' colij tu' tan jun kawankil yi ba'n na k'ay. Cha'stzun te chin tajwe'n cunin yil jal junt ac'aj chiwankil yi e' alma' yi qui't k'ay.

⁵³ Inti yi o' ketz, yi txe'n kaquim, kalena's tzun lje' tx'ixpu'n yi ketz kawankil. Na chin tajwe'n cunin tan je'n tx'ixpu'n kawankil bantz quil quim.

⁵⁴ Ej nin yil jal junt chiwankil yi e' alma', yi quil k'ay, nin yil kaje' tx'ixp ketz tan qui kaquime'n, kalena's tzun tz'el cu'n te yi yol yi tz'iba'nt cyen yi na tal: "Quil xcy'e' quimichil ske'j. ⁵⁵ ¿Lok tzun ñchamil quimichil jalu'? Qui'ct."†

⁵⁶ Na na el katxum tetz, yi tan yi ley yi at cyen na lajluchax yi at kil. Nin tan tu' yi na kajuch kil tx'aklij quimichil skawutz. ⁵⁷ Poro ntyoñ tetz Kataj, yi tan tu' yi mbi cu'n banak Kajcaw Jesucristo ba'n ke'l liwr tk'ab quimichil.

⁵⁸ Cha'stzun te e'u' wajwutz, yi ok'le'n chiwutzu' wa'n, quiwit. Benk quikanu' ttx'otx'. Ilenin kak'ujk len te yi tak'un Kajcaw, na nk'e'tz tan cha'tz tu' na kak'uj, poro sjamelank yi kak'un.

16

Yi ofrent yi tajwe'n tan je'n tan xcone'n scyetz yi e'creyent yi najlche' le tnum Jerusalén

¹ I bin jalu' katxume' mu'ñ tal te yi ofrent scyetz yi e'xansa'nche't yi najlche' Jerusalén. Ba'n yi nink chixomu' te yi cyajnak incawul scyetz yi e' mas cmon creyent yi ate' lakak tnum cwent Galacia.

---

† ^{15:55} Os 13:14.

² Je yi puntile'j: Lakak bajx k'ej te sman, ba'n cyak'u' noc te yi na chitx'acu'. Tajwe'n cyak'u' mu'x ñchijunalenu'. Nin cho'n xomok te yi nicy'na' na chitx'acu'. Ba'n bin chicolu' yi jun ofrenta'tz, bantz list atit yil nopen. ³Ej nin yil nopen ñchixo'lu' ba'n tzun lkatz'ib nin jun cart tan bene'n ñchik'ab yi e' yil chibixe' cyanu' tan chibene'n tan tak'le'n yi cyoyu' scyetz yi e' kajwutz yi najlche' Jerusalén. ⁴Ej nin yi ko tajwe'n tan imbene'n westz, ba'n tzun chinxom nintz scye'j.

Yi tlol Pawl yi at tpombil ñchixo'l yi e' creyent aj Corint

⁵ Ma jalu' at nin bin wupombil scye'ju', poro bajx nicy'ak le ama'l cwent Macedonia, na tajwe'n tan wicy'ake'n le jun ama'la'tz. ⁶Poro yil nopen ñchixo'lu', qui cunin batz na'tok cobox k'ej. Poro txe'n wil yi ko cho'n tz'icy' k'alajtz wa'n ñchixo'lu'. Ej nin kol na'tij cobox k'ej ñchixo'lu' ba'n tzun chin quich'eyaju' tan imbense'n kale atit imbembil.

⁷ Qui na waj yi tu'k nicy' ajlok scye'ju', ma na na waj chincyaj cobox k'ej ñchixo'lu' yi ko ya'tz tajbil Kajcaw. ⁸Poro cho'n chincyaj tzone'j Efeso jalen cu'n tz'ucu'l yi k'ej Pentecostés, ⁹na at ama'l tan katxolil yi yol Kataj tzone'j. Poro ilenin ate' kacontr tzone'j.

¹⁰ Ncha'tz kol tz'opon Timoteo scye'ju', chi-joye'u' puntile'j tan stzatzine'n i', na ncha'tz i', i' jun ak'unsom te tak'un Kataj chi wutane'n wetz. ¹¹Cyak'e'u' bin k'ej i'. Ej nin yil tz'icy' cobox k'ej ta'n ñchixo'lu' ba'n tzun chichak tzaju' swe'j, na na chintzan tan ñch'iwe'n i', scyuch' yi e' kajwutz yi chu'l xomok te'j.

¹² Ma yi kajwutz Apolos, nternin na cu' inwutz tetz tan bene'n tan chixajse'nu'. Poro qui na cujij i' tan tpone'n chan. Poro yil tz'ama'lix wutz tz'opon tan chixajse'nu'.

Stzajsbil wi' yol Pawl

¹³ I bin jalu' e'u' kajwutz, elk chiwatlu'. Quiwit te yi na cyocsaju'. Cho'ku' tz'aknak cu'n. Lok quiwix chic'u'lu'. ¹⁴ Ej nin chin nuq'uij tzij cu'n cyuleju' cyakil yi na chibantu'.

¹⁵ Ma yi e' najal Estéfanas, elnak chitxumu' tetz yi e' yi bajx creyent ban le ama'l cwent Acaya. Nin na quilu' yi cyak'o'nt quib tan chixcone'n scyetz cyakil kajwutz. ¹⁶ Cho'ku' bin c'ulutxum te cyetz chichusu'n, tu chichusu'n cyakil yi e' mas kajwutz yi na chak'uj te yi tak'un Kataj.

¹⁷ Bintzi quibe'u' swe'j, poro yi cyule'n Estéfanas tu Fortunat tu Acaico swe'j ja tak' jun chin tzatzin swetz. Na ni'cu'ntz chi ik e'u'a'tz e' ulu' tan inxajse'n. ¹⁸ Na tan tu' yi nchu'l Estéfanas, ja jal jun chin tzatzin te walma', chi mbajij te yi atin tzaj ḫchixo'lu'. Ba'n bin cyak'u' chik'ej cyakil yi e' kajwutz yi ni'cu'n e' tu yi jun najala'tz.

¹⁹ Ncha'tz cyakil yi cmon creyent yi ate' tzone'j cwent Asia, na cyal nin jun yos scyeru'. Ncha'tz Aquila tu Priscila scyuch' yi cmon creyent yi na chicham quib xe chical, na cyal nin jun yos scyeru' tan bi' Kajcaw. ²⁰ Nin cyakil cu'n kajwutz yi ate' tzone'j le tnum Efeso, na cyal nin jun yos scyeru'. Chin sk'il cunin bin chik'ajlaj quibu' squibil quibu'.

²¹ Ma jalu', in Pawl, nin tan ink'ab na chintzan tan stz'ibe'n nin yi jun yose'j tetz cyeru'.

1 Corintios 16:22

liv

1 Corintios 16:24

22 Tz'ak'lok chicaws yi e' yi qui na chipek' te Kajcaw. Chinach cu'nu' yi txant tan tule'n i'.
23 Tak' tzaj bin Kajcaw Jesucristo yi banl talma' squibu'. **24** Na wi'nin ok'le'n chiwutzu' wa'n, na junit o' tk'ab Jesucristo. Amén.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

---

lvi

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354